

SZAKDOLGOZAT

Joánovits Andrea

2024.

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus
kynológus szakirányú továbbképzés

A jelenkor kihívásai a magyar állatvédelemben

Belső konzulens: Abayné Hamar Enikő
egyetemi docens

Készítette: Joánovits Andrea

Gödöllő

2024

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés és célkitűzések.....	2
2. Szakirodalmi áttekintés	5
2.1. A kutya, mint társállat	5
2.2. Az örökbefogadott kutyák egészségi állapotáról	12
3. Anyag és módszer	20
4. Eredmények és értékelésük	21
5. Következtetések és javaslatok.....	33
6. Összefoglalás.....	34
Irodalomjegyzék.....	37
Ábrák és táblázatok jegyzéke	41
Mellékletek.....	42

1. Bevezetés és célkitűzések

Hosszú évek óta vagyok jelen aktívan az állatvédelemben, ezidő alatt azt tapasztaltam, hogy a mindent felemészítő pénzhiány mellett a szakmai tudás is hiányzik a legtöbb állatvédelmet ellátó emberből, kiemelten az állategészségügyet és a tartáshigiénéit illetően.

Azért adtam az egyetem elvégzésére közel ötvenévesen a fejem, hogy a tudásom és a diplomám által nagyobb teret kaphasson a szakmaiság az állatvédelemben.

A dolgozatban a magyar állatvédelemre vonatkozóan vizsgálom meg a jelenkor kihívásait, amivel összefüggésben kihívásként az örökbefogadást, az örökbefogadott kutyák egészségi állapotát határoztam meg. Ez a probléma álláspontom szerint több indoklás alapján is aktualitás, összetett, egyúttal jelentős témakört ölel fel. A dolgozat terjedelmére tekintettel törekedtem kiemelni egy jelentősebb problémakört.

Az elmúlt években a magyar állatvédelem, több tekintetben is súlyosabb problémákkal szembesül, mint ahogy akár a koronavírusjárványt megelőzően vagy annál is korábban – valamint az egyes problémák az elmúlt években elmélyülni látszanak. A dolgozatban az örökbefogadott kutyák egészségi állapotával foglalkozom, ami személyes tapasztalatom szerint ugyancsak egyre súlyosabb kérdéseket vet fel az állatvédelemben.

Miközben a koronavírusjárványt megelőző évekhez képest emelkedés látható hazánkban a kutyatartók számában (Vetter et al. 2022) (a tendencia nem egyedi hazánkban, a pandémia idején többen fogadtak örökbe kutyát szerte a világon) (Frost 2020) (Ho et al. 2021) (Morgan et al. 2020) örökbefogadási kultúráról itthon nem kifejezetten lehet véleményem szerint beszélni. Ennek hiánya egyúttal az örökbefogadott kutyák egészségi állapotára nézve is jelentős problémákat eredményez. Hozzáteszem, nem csak örökbefogadási kultúráról, kutyatartási kultúráról sem beszélhetünk. Azok a pozitív eredmények, amik hosszú évek alatt fokozatosan megmutatkoztak a magyar kutyatartók körében, az elmúlt években szinte eltűnni látszanak. Természetesen ma is vannak felelős kutyatartók, vannak akik hajlandóak tanulni a kutyájuk egészségi állapota érdekében, vannak most is pozitív eredmények, van egyes kérdésekben előrelépés, de sajnálatos tapasztalatom az, hogy a felelősség, a felelős gondolkodás hiánya az örökbefogadásokat is súlyosan visszaveti. Példaként említem, hogy egyre gyakoribb jelenség az örökbefogadott kutyák 1-2 napon belül történő visszaadása, elhagyása, továbbadása stb. Valamint a gazdasági nehézségekkel párhuzamosan szintén emelkedett itthon a „kényszerleadási kedv” is. A felelős állattartás hiánya az örökbefogadási hullámokat is befolyásolja, ilyen hullám volt a koronavírusjárvány, mikor a korlátozások miatt többen és több

időt töltöttek otthon, de általában is megfigyelhető ez a fajta magatartás pl. az iskolaszünetekben, ünnepek alkalmával, aztán következik a „kényszerleadás”, amivel kapcsolatban a gazdák többek között a kutya magatartásával, egészségi állapotával összefüggő indoklással élnek (Nótin 2020) (Mondelli et al. 2004). Mindeközben pedig az örökbeadó menhelyek, alapítványok körében is egyre súlyosabb problémák ütköznek ki, ide sorolom pl. az ivartalanítás, az erről szóló tájékoztatás, a fertőzések szűrésének hiányát, a forráshiányt.

A kutyák örökbefogadását több tényező befolyásolhatja, az egyes tényezők között érzelmi, etikai és humanitárius jelleggel bíró szempontok egyaránt megjelennek, ilyen lehet pl. az érdeklődés, az empátia, a személyes tapasztalat, a biztonság, a szeretet iránti igény, az érzelmi szükségletek kielégítése, a társasági kapcsolatok iránti igénye (Dinwoodie et al. 2022). Én a sikeres örökbefogadást befolyásoló szempontokat a dolgozatban úgy értékelem, mint az egyén érzelmi intelligenciája, felelős gondolkodásra való képessége.

A társasági kapcsolattal összefüggésben említem meg Kubinyi és Varga (2023) felmérést, ami alapján itthon ritkább a társállat előfordulása az egyszemélyes háztartásokban, mint a három- vagy a legalább négy személyes háztartások esetében. A kétfős háztartások között szintén kevesebb a társállattal élők aránya, mint azokban a háztartásokban, ahol legalább négyen élnek.

Visszatérve az örökbeadó menhelyek, alapítványok, civilek szerepére az örökbeadásban, a dolgozatban célt volt megvizsgálni az örökbeadók körében, hogy tapasztalataik alapján mennyire biztosítják a szükséges információkat az örökbeadók a kutyákról. Gondolok ez alatt a kutyák egészségi állapotára, fertőző betegségekre vonatkozó szűrésükre, az ivartalanításra, a táplálkozásra és a viselkedésre. Valamint a sikeres örökbeadással kapcsolatban a kutatásomban arra is kitérek, hogy milyen általános állapotban vették át a kutyát az örökbeadóktól a gazdák. Ez utólag különösen aktuálissá vált, mivel miközben a dolgozatot írtam, az egyik ismertebb alapítványhoz egy napon belül azzal az indokkal vittek vissza egy kutyát, hogy koszos és bűdös, ami nagy közösségi média figyelmet kapott.

A felelős kutyatartás kapcsán nem csak itthon vannak problémák. Olaszországban, ami európai viszonylatban az élen jár az örökbeadásban, szintén megfigyelhető a kettősség, itt az örökbeadott kutyák mintegy 6%-a került vissza a menhelyre 2017-2019 között és ez a szám nem a legmagasabb Európában (Corsetti et al. 2021). A visszaadott kutyák esetében nem csak pszichés és lelki következményekkel kell számolni, hanem egyéb egészségügyi, magatartásbeli kockázatokkal is, ami pedig megnehezíti az ismételt és immár sikeres örökbeadást, nem beszélve ennek költségvonzatáról.

Célom volt a dolgozatban megismerni ezzel összefüggésben, hogy a kutyatartók között milyen súlyú problémaként lehet meghatározni a felelőtlen döntéshozatalt, ami felveti, hogy visszaadják a kutyát az örökbeadónak. Ezzel kapcsolatban két időintervallumot is megvizsgáltam: az örökbefogadást követő két héten belül, illetve fél éven belül történő visszaadás esélyét.

Kutatási kérdéseim voltak:

Milyen problémák (pl. viselkedés, egészség) voltak az örökbefogadást követően a kutyával?

Az örökbeadók felelősségét vizsgálva ebben a témában, kérdésem volt velük kapcsolatban, hogy milyen általános állapotban adták örökbe a kutyát, róla minden szükséges információt átadtak-e a gazdának, partnerek voltak-e a későbbiekben felmerülő problémák kezelésében, elvégeztek-e bizonyos szűréseket a fertőző betegségek kezelése, megelőzése érdekében?

Feltételezésem az volt a kutatással kapcsolatban, hogy a menhelyeken a megfelelő és biztonságos karanténok hiánya miatt az örökbefogadók nagy számmal találkozhatnak fertőző betegségekkel, zoonóziosokkal, ugyanis ezeknek a megbetegedéseknek a gyógyulását nagyban befolyásolja a recidíva veszélye, aminek megelőzésében a környezet alapos és hatékony fertőtlenítése elengedhetetlen.

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1. A kutya, mint társállat

A kedvtelési céllal történő állattartás a posztindusztriális államok kultúrájában mélyen gyökerezik (Kubinyi és Varga 2023), a kutyák társállatként való tartását legalább 15 000 évre vissza lehet vezetni (Jalongo 2023). Azonban míg „az ősi népekben erősen élt a természet és az állatok iránti tisztelet, egységben éltek a természettel, elismerték annak fennhatóságát. Az elmúlt évezredekben, de különösen az utolsó néhány évszázadban az ember-állat kapcsolódás súlyos károkat szenvedett, az ember sokszor a végletekig kihasználható erőforrásként tekintett (és tekint időnként ma is) az állatokra” (Vetter 2020: 4). A rendelkezésre álló források alapján a világon mintegy 470 millió kutyát tartanak az emberek társállatként (Bedford 2020), ami azt jelenti, hogy a világ népességének több mint a fele tart egy vagy több háziállatot az otthonában, a társállatokon belül kiemelt szerepe van a kutyáknak (Jalongo 2023).

Ami az örökbefogadást illeti, ez különösen azokban a nyugati társadalmakban terjedt el, ahol törvény tiltja a kóbor állatok altatását (az ide vonatkozóan meghatározott kivételekkel). Ilyen európai ország a már említett Olaszország, ahol a sikeres örökbefogadást vizsgálva, több tényezőt határozott meg Corsetti et al. (2021). Ilyen befolyásoló tényezőnek bizonyul pl. a kutyák viselkedése (milyen változások figyelhetők meg az örökbefogadást megelőző állapothoz képest), amire nézve összefüggést találtak a kutyák személyisége és az örökbefogadás óta eltelt idő között, így pl. amelyik kutya bátrabb volt az örökbeadás előtt, új otthonába sikeresen beilleszkedve, még játékosabbá és aktívabbá vált, mint amilyen a menhelyen volt.

Befolyásolja a sikeres örökbefogadást az örökbefogadó személyisége, valamint az is, hogy mennyire volt megfontolt a döntése, mennyi időbe telt elhatároznia magát az örökbefogadás mellett és milyen motiváló tényezők játszottak ebben közre. Dinwoodie et al. (2022) ezeket a kérdéseket vizsgálták meg több mint 1500 kutyatartót bevonva a kutatásba. Az örökbefogadók nagy része elégedett volt az örökbefogadással, ebben a csoportban jellemzően olyan gazdák voltak, akik kevesebb, mint egy hét alatt döntöttek, motivációjuk elsősorban az volt, hogy társaságra és szerető társállatra vágytak. A kutatásban résztvevők között 55%-os volt a társaságra és szerető társállatra vágyás motivációja, a gazdák 15%-a egy már meglévő kutya mellé választott társat, további 7%-ban volt motiváló a sport és a munkavégzés, 5%-ban a szabadidő és a mozgás, ugyancsak 5%-ban játszott közre a döntésben a család és volt további 1% még a mintában, ahol a szociális interakció volt a motiváló. Magasabb az elégedetlenség,

ha a gazda hosszú ideig gondolkodik az örökbefogadáson (fél évnél vagy hat évnél tovább), ha a motivációját nem tudja meghatározni vagy, ha sporttársat lát a kutyában és azért fogadott örökbe, mert a családja kérte, befolyásolta. Növeli az elégedettség esélyét, ha az örökbefogadás motivációja a szeretet vagy a társaság iránti igény volt. Az elégedettséget növelte a kutatásban, ha a gazda a kutya kiválasztásakor figyelembe vette a megismerhető személyiségjegyeket, magatartást. A sikeres örökbefogadás egyúttal újabb örökbefogadásra hajlamosít, ez a vizsgált mintában 91%-os érintettséget hozott (ezek a gazdák hajlanak arra, hogy még egy kutyát örökbe fogadjanak a jövőben). A kutatás szerint a gazdák körében átértékelődtek a kiválasztás szempontjai, akik korábban a fizikai jellemzőket emelték ki, ma már inkább a kutya viselkedési jellemzőit tartják fontosabbnak. A sikeres örökbefogadás összefügg az örökbefogadó nemével és azzal is, hogy van-e gyermeke. A férfiak körében magasabb az elutasítás a társállatokkal szemben, ugyancsak magasabb az elutasítás, amennyiben van gyermek (legyen szó férfiról vagy nőről) a családban. Ez utóbbival kapcsolatban alapvető problémának tartom itthon a gyermekes családok körében az örökbefogadási hullámot és a meggondolatlan döntést a szülők részéről, amivel nem csak a kutyának, de a gyermeknek is ártanak, negatív példaként eljárva előtte.

Ezzel összefüggésben említtem meg azt, hogy a mindennapi találkozásokon, a médián, különösen a közösségi médián keresztül azok is érintettek lesznek a társállatok témájában, akik nem tartanak állatot (Kubinyi és Varga 2023). Ennek lehet pozitív (mint az érzékenyítés, a tudás, informáltság bővítése), de lehet negatív következménye is, mint amilyen pl. a felelőtlen döntéshozatal az örökbefogadáskor. Az internet és a társállat tartás közötti kapcsolatot erősíti meg Kubinyi és Varga (2023), eredményük szerint ugyanis ritkábban tartanak társállatot azok, akik nem szoktak internetezni (szemben azokkal, akik interneteznek, de nem minden nap).

Az örökbefogadók személyiségével kapcsolatban említi Meyer és Forkman (2014), hogy amennyire fontos a kutya viselkedése és személyisége a sikeres örökbeadásnál, ugyanilyen fontos a gazda személyisége. A személyiség befolyásolja többek között azt is, hogy az örökbefogadott kutyák között magasabb a nőstények aránya, illetve a visszaadott kutyák között magasabb a kanok száma (Mondelli et al. 2004). Szintén befolyásoló a személyiség arra nézve, hogy a gazdák örökbe fogadnak vagy vásárolnak kutyát. Dinwoodie et al. (2022) alapján a gazdák 55%-a örökbefogadta a kutyáját menhelyről, 8%-a ismerőstől, családtagtól fogadott örökbe, míg azoknak az aránya, akik tenyésztőtől vásároltak, 31% volt. Szemben az örökbefogadott kutyákkal, a tenyésztőktől vásárolt kutyák esetében a gazdák szempontja

elsődlegesen a fajta, az életkor, a megjelenés, a méret és a viselkedés szokott lenni (Holland 2019).

A társállatok „családtagként” való kezelése egyre jellemzőbb, ugyanakkor ez a folyamat nem a 21. század sajátossága, ahogy azt sokan gondolják, ez a tendencia már a 20. század elején elindult (Kubinyi és Varga 2023) és mára a kedvtelésből tartott állatok világszerte egyre több ember számára jelentenek többet, mint egy háziállat, egyre többen tekintenek a kutyákra úgy, mint a család részére (McConnell et al. 2019) (Sable 2012). Az American Veterinary Medical Association által 2012-ben elvégzett országos felmérés adatai szerint az emberek 63,2%-a tekinti a család részének a háziállatokat. Ez az arány tovább emelkedik, ha kifejezetten a kutyák, családon belül betöltött szerepét vizsgáljuk, a Pew Research Center 3014 felnőttet kérdezett meg ezzel kapcsolatban és közöttük 85%-os volt azoknak az aránya, akik a kutyát a család tagjának tekintik, valamint 94%-uk szerint a kutya közelebb áll hozzájuk, mint egyes emberi családtagjaik (Jalongo 2023). Ez a kötődés összefügg egyúttal a kisállat elvesztése miatt érzett traumával (Field et al. 2009). Ugyancsak ide kapcsolódónak tartom az ún. biofilia kifejezést, ami szerint „az emberek veleszületetten vonzódnak az állatokhoz” (Vetter 2024: 28).

Visszatérve arra, hogy világszerte hány kutyát tartanak az emberek, Magyarországon ma sem áll rendelkezésre olyan nyilvános, hivatalos adatbázis a társállatokkal kapcsolatban, ami alapján pontosan meg lehetne határozni az élő egyedek számát, így továbbra is csak becslésekbe tudunk bocsátkozni (Vetter et al. 2022). Jól mutatja a hazai kutyatartás kultúráját, hogy bár hosszú évek óta kötelező a chip, mikor 2021-ben a HEROSZ Fehérvári Állatotthona és Soponya Önkormányzata megvizsgálta a hobbicélú állattartás körülményeit, 617 soponyai háztartásban 526 kutyát írtak össze, de csak 302-ben volt chip és csak 91 kutya szerepelt a hivatal ebösszeírásában (Havasi 2021) (Kubinyi és Varga, 2023).

A NÉBIH 2018-ban kiadott „Kutyakötelesség” című útmutatójában mintegy másfél millió gazdás kutyával és több tízezer gazdátlanul számolt. Más becsléseket is figyelembe véve ma Magyarországon 2 és 3 millió közé lehet tenni a családban és az utcán élő kutyák számát, előbbiek esetében Vetter et al. (2022) alapján jelentős növekedéssel számolhatunk, ugyanis a koronavírusjárványt megelőző időszakhoz képest megugrott a kutyatartó háztartások aránya. Ma az összes háztartás 50,5%-a tart kutyát egyes adatok szerint. Ezen csoporton belül azok vannak többen, akiknek egy kutyája van (33,4%) (lásd 1. táblázat szerint), de a kutyásoknak többségében van más állatai is (53,8%) (Vetter et al. 2022). Kubinyi és Varga (2023) szerint viszont nem éri el az 50%-ot a kutyás háztartások aránya itthon. Az ő vizsgálatuk szerint (2022)

a felnőtt lakosság 38,5%-a él olyan háztartásban, ahol társállat is van, ezen belül azoknak az aránya, ahol kutyát (is) tartanak, 30%-ra tehető, ahol pedig macskát (is), 19%-ra.

1. táblázat: Kutyatartók eloszlása

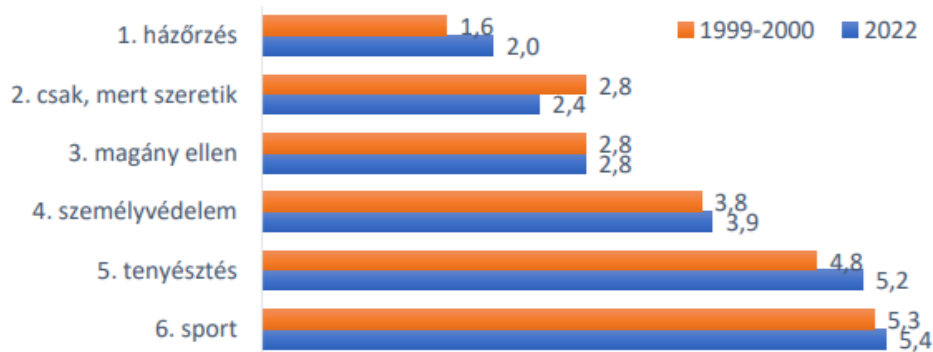
(Forrás: saját szerkesztés Vetter et al. (2022) adatok alapján)

Kutyatartók a társadalomban	egy kutya	két kutya	három kutya	háromnál több kutya
50,5%	33,4%	12,7%	3,4%	1%

1999 és 2000 között vizsgálva a magyar kutyatartási szokásokat, a következő főbb jellemzőket lehet kiemelni: azok kedvelték a társadalomban jobban a kutyákat, akik vidéki városokban éltek és magasabb volt az iskolai végzettségük. Az egyes motivációk a kutyákkal kapcsolatban: domináns volt a házőrzés, de jelen volt az is, hogy a kutya társállatként és már mint családtag is nagyon fontos a kutyatartóknak. A szabad asszociáció kapcsán a hűségre került a hangsúly, ezután következett a házőrzés, a társ funkció, majd a ragaszkodás és az értelem (Vetter et al. 2022).

A motivációkat 2022-ben vizsgálta meg Kubinyi és Varga (2023), ők úgy találták, hogy a kutyatartók között továbbra is domináns a házőrzés (52%), ezt követi a szeretet (23%), a magány elűzése (22%), majd a személyvédelem (2%), a tenyésztés (0,5%), végül a sport (0,4%). Összefüggés volt arra nézve, hogy mennyit költ a gazda a kutyára és családtagnak tekinti e. Azok, akik többet költöttek a kutyára, inkább gondolták úgy, hogy a kutya családtag. Az 1999-2000 között elvégzett kutatáshoz képest a 2022-ben lefolytatott felmérés eredményei a 1. ábra alapján változtak. Az 1. ábra szerint itthon (szemben más kultúrákkal) megmaradt a kutyák elsődlegesen munka szerepe (Jalongo 2023). Kiegészíteném az 1. ábra eredményét azzal, hogy a szeretet, a magány elűzése iránti vágy és a kutya összekapcsolása részben annak köszönhető, hogy ember mentális jólétében milyen szerepet képes betölteni egy társállat (Barcelos et al. 2020).

1. ábra: A kutya szerepének megítélése
(Forrás: Kubinyi és Varga 2023: 95)

Kiegészíteném még azzal is az 1. ábra eredményét, hogy Komjáti et al. (2023) szerint a magyar állattartók között 97%-os azoknak az aránya, aki a társállatra úgy tekint, mint családtag.

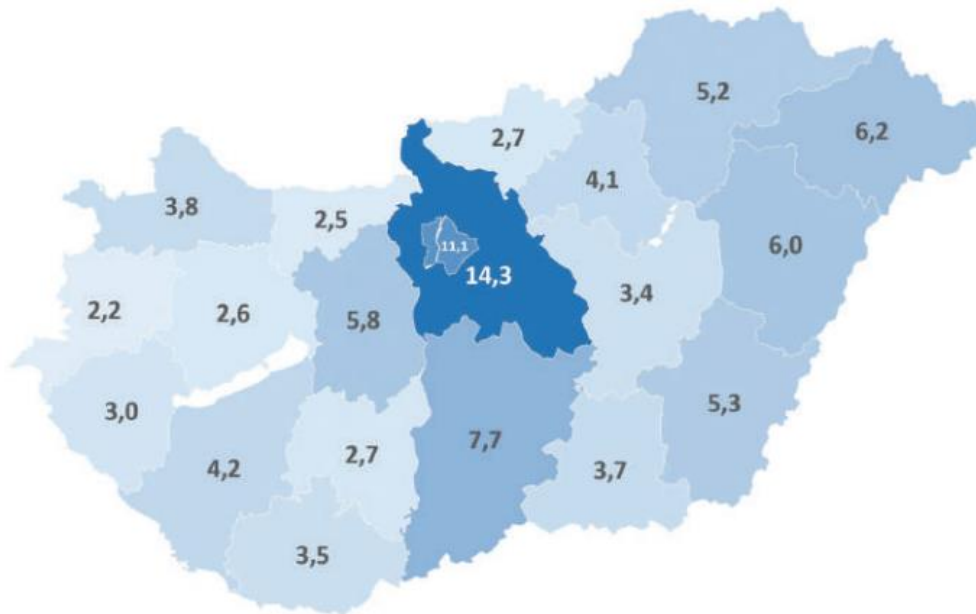
Mindeközben igen negatív eredményt kapunk itthon az örökbefogadás iránti elfogadottságot illetően. A pénzért (törzskönyvvel vagy törzskönyv nélkül) vásárolt kutyák aránya 28,4%, míg az örökbefogadott kutyáké 14,5%-ra tehető (menhelyről vagy gyepmesteri telepekről). A más módon „megszerzett” kutyák aránya is kérdéseket vet fel (71,6%) (Vetter et al. 2022). Ehhez kiegészítésként említem meg, hogy más kutatásban ennél magasabb volt az örökbe fogadni szándékozók aránya. Tóth et al. (2022) alapján pl. 71,9%-os volt azoknak az aránya, akik menhelyről, fajtamentőktől vagy gyepmesteri telepről terveznek örökbe fogadni, ebben a felmérésben a tenyésztőtől való vásárlás megoszlása 17,1% volt. Ugyanakkor ebben a kutatásban nem a kutyát tartókat, hanem az örökbefogadás előtt állókat vizsgálták.

Visszatérve a nemzetközi szakirodalomban említett eredményekre, összefüggés van az örökbefogadás motivációja, a döntéshozatal és az örökbefogadás sikere között. Magyarországon magas az egyéb módon „megszerzett” kutyák aránya (71,6%), ide tartoznak azok az esetek, mikor a kutyát a gazda ajándékba kapta (22,1%), örökölte (2%), az utcáról fogadta be (7,4%) vagy ismerőstől fogadta örökbe (21,7%). Ezekkel az esetekkel kapcsolatban problémaként lehet felvetni az átgondolt kiválasztás hiányát. Ugyancsak problémás a magyar kutyatartók körében a divatra, külsőségekre, vélt tulajdonságokra alapozott kiválasztás, figyelmen kívül hagyva a fajtát és annak valós viselkedési jellemzőit. Ugyancsak problémás, hogy sok esetben nincsenek figyelembe véve a leendő gazda lehetőségei, pl. az anyagi helyzete, a munkavégzéséből fakadó sajátosságok, az életkora stb. Miközben sok gazda véletlenszerűen jut hozzá a kutyához, a valós igényeket nem mérik fel, ez pedig határozottan ember- és állatvédelmi problémák forrása. Azok között, akik maguk választották ki a kutyájukat, jellemzően ugyancsak a valós vagy vélt jellemzők domináltak (16%), ezt követték a kutya külső

tulajdonságai (9,4%) és a mérete (18%), ellenben a fajta belső tulajdonságait csak a gazdák 10,3%-a vette figyelembe (ehhez képest az egyed belső tulajdonságai nagyobb figyelmet kaptak, ezeket a gazdák 15,4%-a mérlegelte). Mindenesetre ezek „az eredmények egyértelműen azt mutatják, hogy a felelős állattartás alapvetései sokaknak egyáltalán nem evidenciák, és a lakosság képzése elengedhetetlen. Az állatokra irányuló figyelem nem jár együtt a megfelelő tájékozottsággal (Vetter et al. 2022: 8). Hozzáteszem, hogy a kutyatartók között 98,3%-os abban az egyetértés, hogy már gyerekkorban el kell sajátítani a felelős állattartás alapjait (Vetter et al. 2022), ugyanakkor ehhez a szülők pozitív mintája is elengedhetetlen véleményem szerint, ebben a tekintetben pedig súlyos problémák vannak a magyar társadalomban.

Ahogy már említettem, az ebtartók között magasabb a nők aránya a nemzetközi szakirodalom szerint. Ugyanez igaz itthon is, ahol az ebtartók 56,3%-a nő. Ide kapcsolódóan megemlítem azt is, hogy a kutyatartók 95,2%-a szerint az államnak (Agrárminisztérium) támogatnia kell az országos ivartalanítási akciót és azok között, akik ezt ellenzik, 75%-os a férfiak eloszlása. Az egyes generációk között vizsgálva a kutyatartást, a kutyások 21,2%-a 18-29 éves, 20,5%-a 30-39 éves, 16,6%-a 40-49 éves, 18,4%-a 50-59 éves és a 60 éves vagy 60 éven felüli kutyások aránya 23,3%. Iskolai végzettség szerint nézve 1999-2000 között még a magasabb iskolai képzettséggel rendelkezőket lehetett kiemelni a kutyatartók között. Ma a kutyások 40,5%-a szakmunkásképzőt, 29,7%-a középiskolát végzett. Mindeközben a főiskolai vagy egyetemi diplomával rendelkezők kutyások aránya 14,6% (ezt az eredményt a MEDIÁN 2018-ban lefolytatott felmérése is megerősíti, akkor szintén az derült ki, hogy a diplomások tulajdonában az átlagosnál ritkábban van kutya, a 2018-as kutatás szerint ugyanez igaz a legnagyobb jövedelemmel rendelkezők esetében is). Lakóhely szerint nézve a kutyásokat (lásd 2. ábra szerint), továbbra is a falvakban élők (39,3%), valamint a megyeszékhelyeknél kisebb városokban élők (35,2%) érintettsége a domináns Magyarországon. A kutyatartók 14,3%-a él Pest megyében. A kutyatartó háztartások eloszlását nézve a kapott eredmények megegyeznek a lakosság általánosan vett területi megoszlásával (Vetter et al. 2022).

2. ábra: A kutyatartó háztartások magyarországi eloszlása megyék szerint
(Forrás: Vetter et al. 2022: 7)

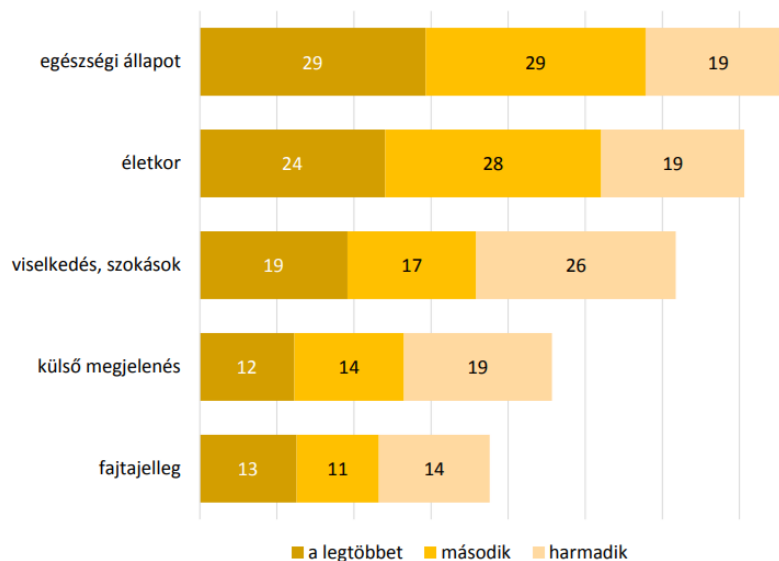
A kutyák 43%-át tartják a gazdák kizárólag kint Magyarországon, emellett 32%-os azoknak az aránya a kutyatartók között, akik főleg kint tartják a kutyát (Kubinyi és Varga 2023).

A pandémia alatt tehát emelkedett a kutyatartók száma, ennek következtében viszont idővel emelkedni kezdett a kutyák körében a viselkedészavarok megjelenése is (ez pedig többek között az örökbefogadott kutyák visszaadását is indukálta). A gazda életminőségének és közérzetének romlása a háziállatok, így a kutyák életminőségének párhuzamos romlását, valamint a viselkedészavarok megjelenését is eredményezte. Ennek hátterében a gazda és a kutya között fennálló kétirányú (jóllét és egészség ember és társállat esetében) kapcsolat áll. Mindeközben az ember-állat dinamika hol megerősödni látszik, hol viszont feszültséggel telítődik. Példaként említhető a koronavírusjárvány: örökbefogadási hullám, majd a visszaadott kutyákban mérhető kiugrás, félelem attól, hogy a társállatok terjesztik a Covid-19-et, ami szintén az utcára, menhelyre, sintértelepre kerülő kutyák növekedését hozta magával. A Covid-19 hatása tehát kettős volt, egyrészt növelte a kutyák iránti igényt, másrészt viszont növelte a gazdátlan kutyák számát (Vetter et al. 2022) is.

2.2. Az örökbefogadott kutyák egészségi állapotáról

A kutyákkal kapcsolatban a gazdák számára legfontosabb szempontnak az egészségi állapot bizonyul a MEDIÁN (2018) felmérése szerint (lásd 3. ábra). Azok között, akik biztosan menhelyről szeretnék kutyát örökbe fogadni az egészségi állapot mellett ugyanilyen fontos szempontnak bizonyul a kutya kora, amit egyúttal az örökbefogadásra váró kutyák populációja is megerősít. Az egészségi állapot és a kutya kora mellett a viselkedése, szokásai állnak a harmadik helyen az örökbefogadás esetében. A viselkedéssel összefüggésben fontos eredményként említem meg, hogy leginkább az a berögzült sztereotípiája tartja vissza az embereket attól, hogy menhelyről válasszanak társállatot (lásd 5. ábra), hogy az ottani kutyákat vadnak, kiszámíthatatlannak gondolják. Emellett a menhelyi kutyák elleni érv szokott még lenni a lelki sérülésük. Az embereket legkevésbé az befolyásolja, hogy a kiválasztott kutya ivartalanítva van-e vagy nincs, ami ugyancsak jelentős probléma a magyar kutyatartók körében (MEDIÁN 2018).

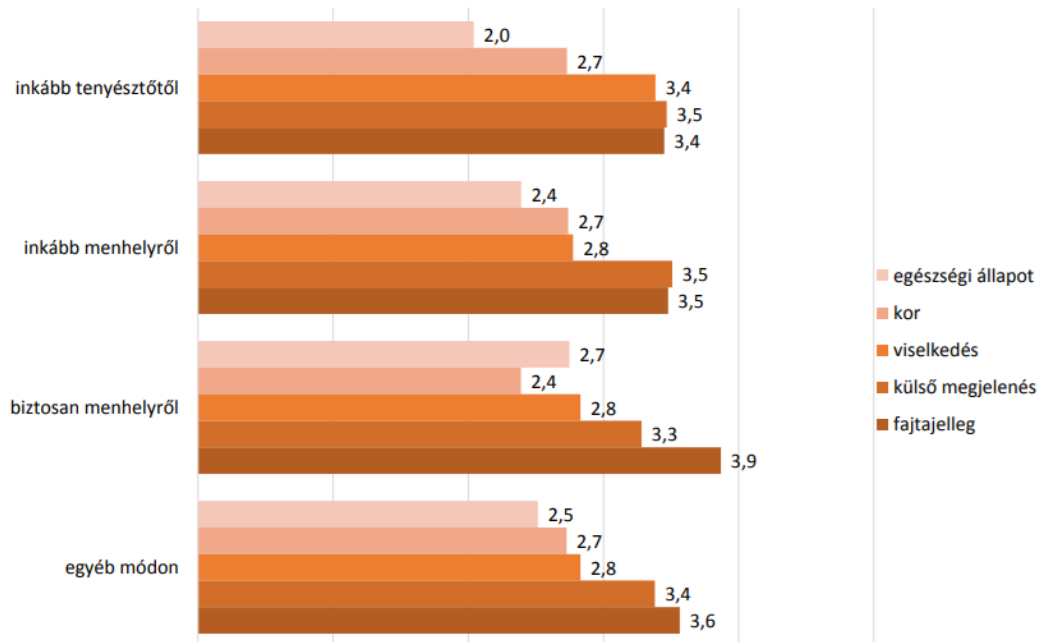
3. ábra: Befolyásoló tényezők az örökbefogadással szemben (%)
(Forrás: MEDIÁN 2018)

A kutyák egészségi állapota, az ezzel kapcsolatos általános véleménye a társadalomnak akadályozója és támogatója is lehet az örökbefogadásnak.

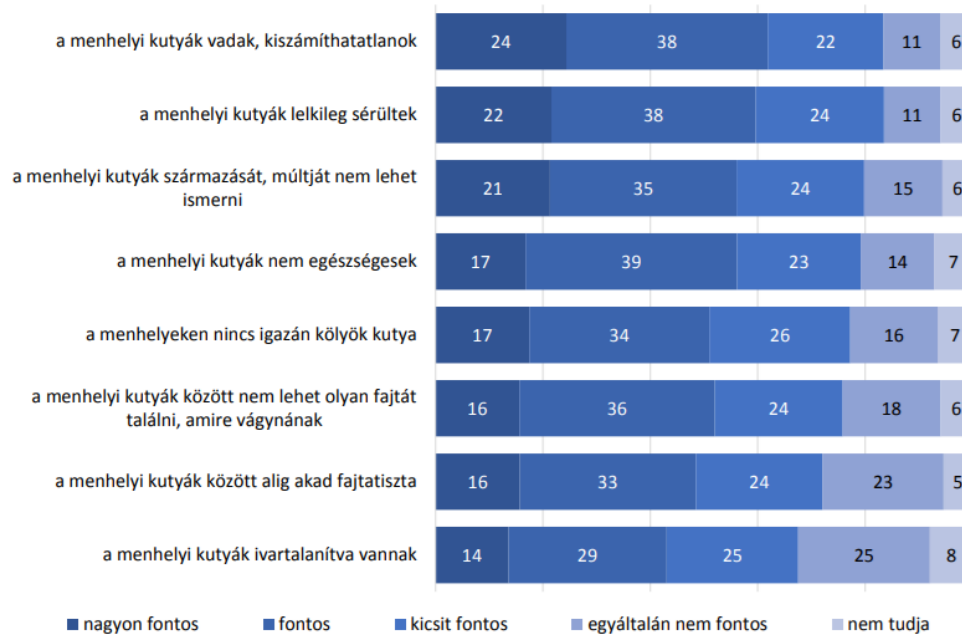
Az egyes tényezők között a külső megjelenés, a fajtajelleg, a viselkedés az, ami leginkább arra ösztönzi a gazdákat, hogy inkább tenyésztőtől vásároljanak kutyát, ugyanakkor a menhely mellett szóló érvek között magasabb megjelölést kap az egészség (2,7-es átlag), mint a tenyésztők esetében (2-es átlag).

4. ábra: Befolyásoló tényezők a kutyák beszerzésében (ranghelyek átlaga szerint)
(Forrás: MEDIÁN 2018)

A visszatartó tényezők között kiemelt tehát a már említett kiszámíthatatlanság és az, hogy a menhelyi kutyákat vadnak tartják az emberek (lásd 5. ábra), ezt követi a lelki sérülés és a bizonytalan származás, illetve az egészségi állapot. A származás ugyancsak felvethet a kutyák esetében különböző betegségeket, hajlamot, de a kutya viselkedésében is befolyásolónak tekinthető. A National Council on Pet Population Study and Policy (NCPSP) 12 menhelyen végzett kutatást egy év alatt és az ő eredményük szerint a menhelyre leadott kutyák 47,7%-a 5 hónapos és 3 éves kor között van, a leadás háttérében pedig jellemzően a viselkedéssel kapcsolatos problémák állnak, ellenben a legtöbb menhelyre leadott kutyát alig vagy egyáltalán nem tanították és nem is jártak vele kutyaiskolába, nem kértek segítséget szakembertől (Jalongo 2023). Ez a fajta gondolkodásmód itthon is számtalan esetben vezet oda, hogy nemes egyszerűséggel leadják a menhelyen a kutyát. Mindeközben az állategészségügyi szakemberek támogatása hozzá tud járulni a kutyák viselkedési problémáinak kezeléséhez, segítve ezáltal a sikeres örökbefogadást (Buller és Ballantyne 2020). Hozzáteszem, Tóth et al. (2022) felmérése szerint „az örökbeadást követően később visszavitt kutyák esetében a civil szervezetek 49%-a gondolja úgy, hogy ez minden esetben a tulajdonos felkészületlensége miatt történik meg, amely talán a részletes elbeszélgetésekkel, próba napok bevezetésével csökkenthető” (Tóth et al. 2022: 229).

5. ábra: Visszatartó tényezők az örökbefogadástól (%)
(Forrás: MEDIÁN 2018)

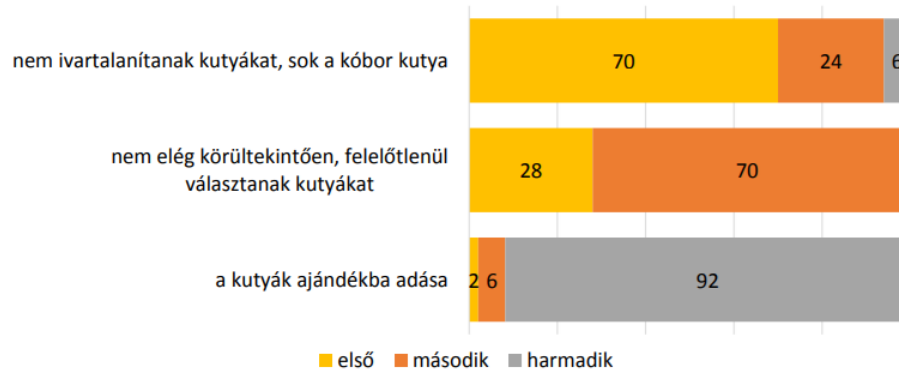

Miközben az örökbefogadók körében az ivartalanítás ténye a legkevésbé befolyásoló szempont, Magyarország állatvédelmének egyik sarkalatos pontja épp ez a probléma. Az állatvédelem jelentős túlzaporulattal küzd. Valamint a menhelyre kerülésben is kiemelt befolyásoló az ivartalanítás hiánya, az ivaros magatartással összefüggő problémák (Tóth et al. 2022) (lásd 6. ábra). Hozzáteszem, az állatvédők körében is jelentős problémák vannak ezzel kapcsolatban, gondolok ez alatt az ivartalanítás nélkül (de életkor, egyéb egészségügyi tények szerint ivartalanítható) kiadott kutyák magas számára, ami nem minden esetben a forráshiánnyal van összefüggésben. A menhelyre kerülésben ugyanakkor nem csak az ivartalanítás hiánya, a felelőtlen kutyaválasztás játszik szerepet. Nem lehet elégszer hangsúlyozni az álltakínzást és a rossz bánásmódot. Ahogy álláspontom szerint azt sem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy a Büntető Törvénykönyvbe 2004-ben bekerült az állatkínzás, mint önálló tényállás, ehhez képest igen ellentmondó ítélkezési gyakorlatot mutatnak a bíróságok. A Központi Nyomozó Főügyészség adatai szerint 591 jogerős ítélet közül az elkövetés 44%-a valósult meg nem megfelelő bánásmóddal, 56%-a pedig bántalmazással. A hazai igazságszolgáltatás rendszerének sajátossága miatt ezekben az esetekben jellemzően csak (97%-ban) elmarasztalás történt, míg 3%-ban a vádlott felmentést kapott (Lorászko et al. 2021). Hozzáteszem még ehhez, hogy a kisállatbántalmazás és a családon belül elkövetett erőszak közötti kapcsolat nem vitatható összefüggés (Campbell et al. 2021) (Vetter 2023) (Vetter 2024). A dolgozatom témája szempontjából a bántalmazást az örökbefogadással, az örökbeadott kutyák mentális állapotával, általános egészségi állapotukkal, viselkedésükkel, a rehabilitációs szükséglettel, valamint a

sikertelen örökbeadással kapcsolatban említettem meg. Bővebb kifejtése egy újabb szakdolgozat témája lehetne.

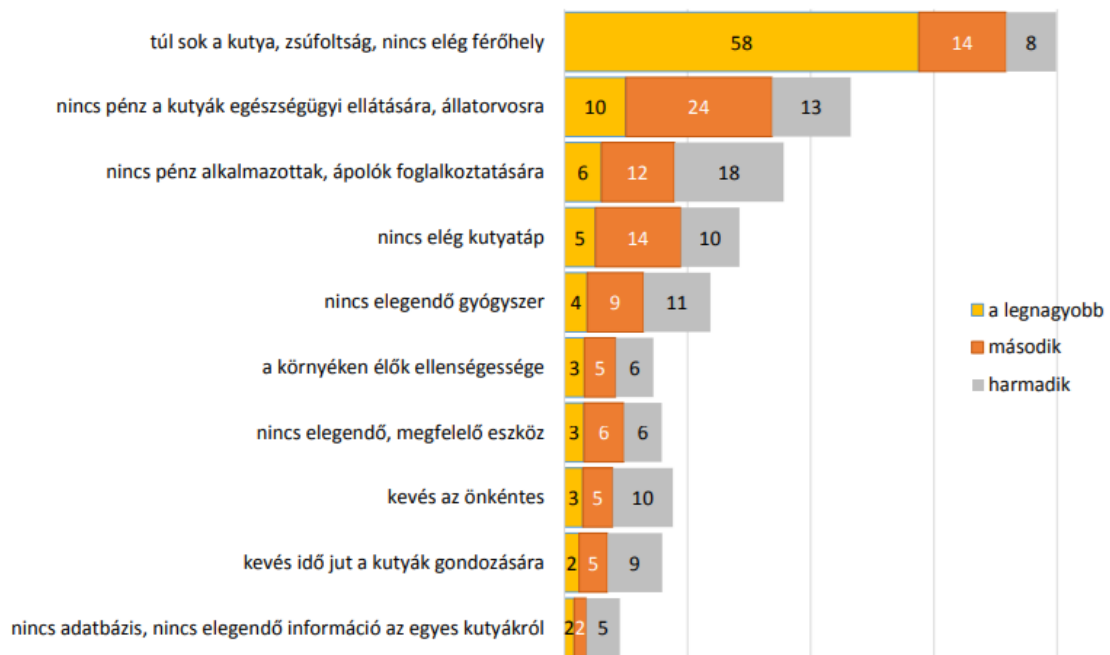
6. ábra: A kutyák menhelyre kerülésének oka (%)
(Forrás: MEDIÁN 2018)

A kutyák általános egészségi állapotában, pszichés és mentális egészségében, a fertőző betegségek esetében egyaránt közrejátszik a menhelyek egyik legnagyobb nehézsége, a zsúfoltság (lásd 7. ábra). A zsúfoltság mellett az anyagi forrás hiánya is nagyban befolyásoló az egészségügyi ellátás hiányának, ahogy szintén sok esetben probléma az állatorvosi ellátás hiánya, annak elérhetősége (MEDIÁN 2018) (különösen a kisebb falvakban, településeken, de a jó, szakszerű állatorvosi ellátás országos súlyú probléma véleményem szerint, nem beszélve az egekbe szökött állatorvosi díjakról, beleértve az ivartalanítás díjába, ami akkor is súlyos összeget jelent az állatvédőknek, civileknek, menhelyeknek, ha az állatorvos kedvezményt ad).

Meg lehet említeni az ivartalanítási kampányokat, viszont ezek jelen pillanatban szerintem maximum tűzoltásra jók. Valamint sok esetben jelent problémát a gazdák hozzáállása, akik elzárkóznak az ingyenes ivartalanítástól is – ezzel vissza is lehet tekinteni az állattartók területi eloszlására, hogy mely településeken vannak többen és ott milyen demográfiai mutatókról lehet beszélni (mint pl. iskolai végzettség, foglalkoztatás, anyagi helyzet, társadalmi státusz stb.). Hozzáteszem Komjáti et al. (2023) alapján, hogy a magyar kutyatartók körében lefolytatott kutatás szerint a megkérdezettek 23%-a nem szeretné ivartalanítani a kutyáját. Ennek hátterében pedig jellemzően a későbbi tenyésztési, szaporítási lehetőség, valamint az áll, hogy a kutyatartók feleslegesnek gondolják az ivartalanítást.

7. ábra: Menhelyekkel kapcsolatban említett főbb nehézségek és problémák (%)
(Forrás: MEDIÁN 2018)

A zsúfoltságra visszatérve, Komjáti et al. (2023) alapján a megkérdezett kutyatartók között 42,3% gondolja azt, hogy egyáltalán nem, 47,3% pedig azt, hogy inkább nem ideálisak a menhelyi körülmények a kutyák számára.

Jelentős egészségügyi kockázat véleményem szerint, hogy sok esetben nem ismerjük a kutyák előtörténetét, ellenben az örökbeadók körében nagy hiányosság a fertőző betegségek szűrése, nem mindig fordítanak kellő figyelmet az oltásokra, azokat nem a megfelelő rendszerességgel adják be a kutyának vagy csak az oltási könyv szerint (papíron) adják be, elmarad a rendszeres féregtelenítés, a szív- és bőrféreg elleni védekezés, ennek kezelése.

Ehhez érdemesnek gondolom hozzátenni az „Egy Egészség, Egy Jólét” koncepciót, ami szerint az ember egészsége szoros összefüggésben van az állatok egészségével. A rendelkezésre álló források szerint emberek és állatok millióit érinti világszerte a zoonózis (Paulovics et al. 2023). A WOA (Állategészségügyi Világszervezet) szerint az újonnan megjelenő betegségek 75%-a, az emberi kórokozók 60%-a zoonotikus eredetű. Ezek között vannak olyan zoonózisok, amik az állat súlyos elhanyagolására, az állatkínzással okozott mulasztásra vezethetők vissza – ebből következően „az állatvédelem erős humán közegészségügyi hatással is bír” (Vetter 2024: 25). A zoonózis kérdése a koronavírusjárvány kapcsán is felmerült, aminek következtében világszerte szabadultak meg az állatoktól vagy ölték le őket.

Az EFSA (Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság) jelentése szerint az EU-ban 2022-ben a leggyakrabban jelentett zoonózis-betegségek között szerepelt a campylobacteriosis és a

szalmonellózis, de jelen van a listában többek között a brucellózis, az echinococcosis és a listeriosis is. Kutyákról emberre terjedő zoonózisra említem még példaként a rühességet, bőrférgességet, a giardia fertőzést, a bőrgombásságot, az isospora fertőzést, a leptospirózist és a yersinia fertőzést, a galand,- kampó,- és orsóférgességet, valamint a bolhásságot.

A zoonózis, de akár az ivartalanítás kapcsán is megemlítem problémaként, hogy bár hazánkban jelentős történelmi múltra tekint vissza az állatvédelem (példaként lehet megemlíteni akár az Országos Ornitológia Központot, amit Herman Ottó alapított, ez volt az első állatvédelmi egyesület itthon, vagy meg lehet említeni az 1908-ban létrejött Magyar Állatvédő Egyesületek Szövetségét), a mai napig nincs olyan aktualizált adatbázis, amiben azoknak a szervezeteknek a neve, elérhetősége fellelhető lenne, amik az állatvédelemmel foglalkoznak. Holott „az állatvédelem fejlődésében a mai napig pótolhatatlan szerepet játszik a nyilvánosság és a nonprofit társadalmi csoportosulások tevékenysége” (Tóth et al. 2022: 224).

A lehetséges civil kedvezményezettokról szóló lista szerint 265 állatvédelemmel vagy állatvédelemmel is foglalkozó szervezetnek lehet az adó 1%-át adományozni itthon, viszont az állatvédelmi hatóság nyilvántartása szerint az állatmenhelyek száma csak 61 – tehát „nem minden állatvédő szervezet rendelkezik állatok befogadására alkalmas telephellyel, például azért, mert ideiglenes befogadókkal működik” (Tóth et al. 2022: 224). Ez részben azért vet fel problémát véleményem szerint, mert ilyen módon lekövethetetlen, hol és hány kutyát gondoznak vagy nem látnak el megfelelően. Ugyanezt a problémát erősíti, hogy sok szervezet nem vezet az örökbeadásokról aktuális adatbázist.

Tatai et al. (2022) 2019-2021 között negyven állatvédő szervezet örökbefogadási szerződését vizsgálta meg. A vizsgálat szerint minden szerződés kitért az ivartalanítás kötelezettségére, az állat sorsának utánkövetésére. Ellenben a szerződésekből hiányzott pl. a férgek és külső élősködők elleni védelem követelménye, ahogy az is, hogy az ivartalanításig tilos a szaporítás. Megjegyzem, hogy az ivartalanítást se követi minden szervezet nyomon, ahogy az állat sorsát sem. Ha így lenne, nem kerülnének az utcára vagy vissza a menhelyre vemhesen, illetve olyan állapotban a kutyák, ami kimeríti az állatkínzás fogalmát.

Az egyes problémákkal kapcsolatban említem meg Vetter (2024) alapján az állatvédelem és az állatjólét fogalmát. Állatjólétről akkor beszélünk, mikor a fókuszban azok az intézkedések állnak, amik a állatok megfelelő egészségi állapotára és közérzetére vonatkoznak, állatvédelemről pedig akkor, mikor az állatokat az emberi tevékenységtől akarjuk megóvni (én ezzel kapcsolatban fontosnak tartom megjegyezni, hogy állatjólét az állatvédelem része). Az állatvédelem fogalma egyúttal megfelel annak a tudományos alapú megközelítésnek, ami

szerint az ember felelősséggel tartozik az állatokkal való kapcsolatában. „Az etikus ember felelősséget vállal a környezetében élő élőlények szenvedésmentességéért” (Vetter 2024: 23).

A kutyák egészségi állapotával összefüggésben Tatai et al. (2022) megemlíti hiányosságként az oltást is, nem minden szervezet adja ki ugyanis a kutyákat teljes oltási programmal akkor sem, ha azt a kutya életkora megkövetelné. A vizsgált 40 szervezetből négy esetben lehet arról beszélni, hogy kizárólag ivartalanított állatokat adnak örökbe, az örökbeadás a többi szervezetnél ivartalanítási kötelezettséggel jár, de, hogy ezt végül teljesítik-e az örökbeadók, az már más kérdés, ahogy az is, hogy a szervezetek ellenőrzik-e, mennyire járnak utána az örökbeadott kutyáknak. A vizsgált szervezetek közül négy esetben szerepelt a szerződésében kikötésként, hogy a kutyát 12 óránál hosszabb időre tilos a lakásban egyedül hagyni. Csak két szervezet szerződésében jelenik meg az a kikötés az örökbefogadóra nézve, hogy az állat ismert betegségeit vállalja állatorvossal kezeltetni. Ugyancsak két szervezet ajánlja fel, hogy abban az esetben, ha a kutyának nagyobb összegű állatorvosi kezelésre van szüksége, az örökbeadó biztosítja a segítségről (ez mind a két esetben egyébként kölcsönt jelen). A kutyák egyedi igényeinek kielégítése három szerződésben szerepel, ilyen pl. a futás, a séta (hozzátéve, hogy a fizikai vagy mentális képességeket meghaladó erőkifejtésre, gyakorlatra nem lehet a kutyát kényszeríteni). Ide kapcsolódóan említtem meg, mint az állattartás általános szabályát, a jó gazda gondosságát. Ez alatt azt az emberi tevékenységet értjük, ami „ami arra irányul, hogy az állat számára olyan életkörülményeket biztosítson, amelyek annak fajára, fajtájára, nemére, korára jellemző fizikai, élettani, tenyésztési, etológiai sajátosságainak, egészségi állapotának megfelelnek, tartási, takarmányozási igényeit kielégíti (elhelyezés, táplálás, gyógykezelés, tisztán tartás, nyugalom, gondozás, kiképzés, nevelés, felügyelet)” (Vetter 2024: 84).

Visszatérve az örökbefogadott kutyák mentális és pszichés állapotára, sok kutya kerül be a menhelyekre bántalmazás miatt, egyes menhelyeken ez általános tapasztalat (MEDIÁN 2018). A menhelyeknek viszont sem ideje, sem kapacitása nincs a legtöbb esetben arra, hogy ezeket a kutyákat rehabilitálják. Az ilyen kutyák örökbefogadása sok esetben végződik azzal, hogy a kutyát visszaadják vagy egyszerűen szélnek eresztik. Mindeközben önmagában az örökbefogadás is jelenthet stresszt, mentális és lelki megterhelést egy egészséges kutya esetében is. Ezt pedig véleményem szerint különösen felerősítik a menhelyek azáltal, hogy az első találkozás alkalmával oda adják a kutyát a gazdának, hozzátevé, hogy jellemzően környezettanulmány sem készül, nemhogy többszöri találkozás. Ezek hiányában a kutya nem csak mentálisan, pszichésen kerülhet rossz környezetbe. Figyelembe véve a bántalmazásokat és a rossz bánásmódot, az állatkínzásokkal kapcsolatban ismert tényállásokat, azt gondolom,

hogy az örökbeadóknak a korábbi gyakorlattól is kifejezetten körültekintően kell eljárniuk. Ugyanide tartozik az utánkövetés, aminek szintén jelentős preventív szerepe lenne, ha azt az örökbeadók figyelembe vennék.

A stressznél maradva, bár a kutya erős szociális érzékű állat, az elmúlt évszázadok során „olyan gyorsan változott meg az emberi környezet, hogy a kutyának, mint fajnak, evolúciós értelemben még nem volt ideje mindenben alkalmazkodni, ráadásul maga az ember is, mint szociális környezeti tényező, jelentősen megváltozott, tegyük hozzá, nem mindig előnyére. Mindez potenciális stressz forrása a kutyák számára” (Jakab 2011: 195). Vannak olyan körülmények, mikor a kutya elidegenedhet attól a közösségtől, amiben él, depresszióssá, visszahúzódóvá válhat, azonban ez az elidegenedés a társadalomból fakad és nem a kutya hibája. „A beilleszkedési problémák, antiszociális viselkedést tanúsító kutya ebből a szempontból nem más, mint a túlzott mértékű domesztikáció, illetve a tartási-, nevelési hibák elszenvedője és egyben ezek jelzője” (Jakab 2011: 195).

3. Anyag és módszer

A kutatás kvantitatív volt, módszerként a kérdőívet választottam, mert nagyobb mintában szerettem volna felmérni az örökbefogadott kutyák egészségi állapotát, az örökbefogadás háttérét, az örökbeadók- és fogadók felelős magatartását és gondolkodását, tudását a kutyák egészségi állapotáról, fertőző betegségeikről, az oltás és az ivartalanítás fontosságáról.

A kérdőívben összesen 39 kérdés szerepelt, érdemben zárt, feleletválasztós kérdéseket használtam, valamint szerepelt a kérdőívben Likert-skála és nyitott kérdés is, ez utóbbi egy esetben. A kérdőív itt volt elérhető a mintavétel ideje alatt (mivel a kutatás már lezárult, az oldal nem teszi láthatóvá a kérdéseket): <https://www.kerdoivem.hu/kerdoiv/1187284003/>

A kérdések a mellékletben tekinthetők meg.

A kutatásban való részvétel anonim és önkéntes volt, a kitöltésnél semmilyen személyes adatot nem kértem a kutatásban résztvevő gazdától.

A kérdőív azokra a társállat tulajdonosokra vonatkozott hazánkban, akiknek van legalább egy kutyája és a tartott kutyák között van legalább egy örökbefogadott kutyája, valamint, akiknek az életkora min. 18 év.

4. Eredmények és értékelésük

A kutvatartók nemének és életkorának eloszlása a mintában:

A kutatásban a kitöltések száma 397 lett, a kitöltők között a nők aránya volt az érdeklődés, 95,7%-os, a férfiak részvételi aránya hozzájuk képest így csupán 4,3%-os.

Életkor szerint (lásd 2. táblázat) a mintában magasabb lett azoknak a kitöltőknek az aránya, akiknek életkora 34 éven felül volt. A 34 év alattiak esetében a résztvevők megoszlása összesen 15,4% volt, körükben a 18-20 évesek aránya 2,0%, a 25-30 éveseké 6,3%, a 31-34 éveseké pedig 7,1% lett. A résztvevők között arányaiban azok is kevesebben voltak, akiknek az életkora 55-60 év (8,8%) vagy 60 éven felüli (10,3%).

2. táblázat: Életkor eloszlása
(Forrás: saját munka)

Életkor	kitöltők száma	százalék
18-24	8	2,0
25-30	25	6,3
31-34	28	7,1
35-40	65	16,4
41-44	46	11,6
45-50	95	23,9
51-54	54	13,6
55-60	35	8,8
+60	41	10,3
Összes válasz	397	100,0

Az örökbefogadott kutyák eloszlása:

A kitöltők között 46,9%-os lett azoknak a megoszlása, akiknek egy kutyája volt, tehát a kutatásban azok a kutyások voltak többségben, akiknek egynél több kutyája volt: közöttük a kitöltők 33,2%-ának volt két kutyája, 11,1%-ának volt három, 8,8%-ának pedig háromnál több kutyája.

Az örökbefogadott kutyák esetében a kitöltők 60,5%-ának volt egy örökbefogadott társállata, 26,7%-ának volt kettő, 7,6%-ának volt három és olyan is akadt a kutatásban, akinek háromnál több örökbefogadott kutyája volt (5,3%).

A tartott kutyák és az örökbefogadott kutyák eloszlását vizsgálva a 3. táblázat szerint alakult a kutyások aránya a szerint, hogy egy, kettő, három vagy háromnál több kutyát/örökbefogadott kutyát tart. Ez alapján az örökbefogadók között arányaiban az egy kutyát örökbefogadók

vannak többen (240 kitöltő), az egynél több kutyát örökbefogadó gazdák aránya hozzájuk képest 157 fő volt.

3. táblázat: Tartott kutyák és örökbefogadott kutyák
(Forrás: saját munka)

Kutyák száma	Hány kutyája van jelenleg?	Hány örökbefogadott kutyája van jelenleg?
1	186	240
2	132	106
3	44	30
több mint 3	35	21
Összes válasz	397	397

A gazdák között 39 fogadta örökbe a kutyáját a Covid-19 járvány alatt. Ahogy azt írtam a szakirodalomban, ez a jelenség világszerte megfigyelhető volt és ahogy látható, a 397 kutyatartóra vonatkozó mintában is voltak ebben érintettek.

Az örökbefogadásra jellemzően kölyökkorban került sor, nagyobb részben a kutya 2-3 hónapos kora után (28,7%), de volt olyan gazda is a mintában (26,2%), aki 2-3 hónapos kutyát fogadott örökbe. A kölyök kutyákhoz képest azoknak a gazdáknak az eloszlása a mintában, akik 1-3 éves kutyát fogadtak örökbe, 24,2%-os volt, az ennél idősebb kutyák örökbefogadása viszont csak a minta 21%-ára volt igaz, közöttük is azok volt kevesebb arányban, akik tíz évnél idősebb kutyát fogadtak örökbe (2,3%) (lásd 4. táblázat). Ez az eredmény megegyezik azzal, amit a szakirodalomban olvashatunk a menhelyi kutyák viselkedésével, mentális állapotával kapcsolatban. Ez alapján az emberek tartanak attól, hogy olyan kutyát fogadnak örökbe, aminek viselkedési problémái vannak, ezért nagyobb az esélye egy kölyöknek az örökbeadásra, bár az ő esetükben is fennáll a veszélye a visszaadásnak, hiszen egy kölyök kutyával is sok munka van, amit sok felnőttkorú nem tud előzetesen felmérni és az első problémánál feladják.

4. táblázat: A kutya kora az örökbefogadásakor
(Forrás: saját munka)

Kor	kitöltők száma	százalék
2-3 hónap	104	26,2
4-6 hónap	71	17,9
7-12 hónap	43	10,8
1-3 év	96	24,2
4-5 év	42	10,6
6-10 év	32	8,1
idősebb volt, mint tíz év	9	2,3
Összes válasz	397	100,0

Az örökbefogadott kutya egészségi állapota

Örökbefogadáskor a kutya a kitöltők 52,1%-a szerint egészséges volt és 29,1%-a szerint annak tűnt. A többi esetben viszont probléma volt már az örökbefogadáskor is a kutya egészségével: volt olyan kutya, ami bágyadtnak (1,4%), betegnek (2,6%) tűnt, voltak, amik betegek voltak (4,9%), illetve amik betegek voltak, de erről szolt az örökbeadó (4,7%), volt sérült kutya (3,3%) és volt olyan kutya, aminek a sérüléséről szolt az örökbeadó (2,1%). Tehát a betegségek és a sérülések esetében is magasabb volt azoknak az eloszlása, ahol az örökbeadó nem jelezte a problémát az örökbefogadó felé. Ahogy az 5. táblázatban látható, a 397 kutyatartó közül 206 esetében volt valamilyen probléma a kutya egészségével, ami így a kutyások több, mint 50%-ára állapítható meg.

5. táblázat: Örökbeadók felelőssége
(Forrás: saját munka)

Beteg, sérült kutya	kitöltők száma
egészségesnek tűnt	125
bágyadt volt	6
betegnek tűnt	11
szóltak arról, hogy beteg	20
beteg volt	21
szóltak arról, hogy sérült	9
sérült volt	14
Összes válasz	206

Az egyes esetekben a kutyatartók elsősorban levertséget (21 gazda), hasmenést (37 gazda), bűdösséget (32 gazda) és külső élősködőket tapasztaltak (23 gazda), illetve férget találtak a székletben (17 gazda). Ezek mellett 16 gazda említette a hányást, 15 gazda pedig a korpás, hámló bőrt (lásd 6. táblázat). Az új környezetre visszavezethető tüneteket is láthatunk a válaszokban, mint pl. remegés, nem evés, nem ivás, bár hozzátenném, hogy a környezetváltozás hányást és hasmenést is okozhat, ahogy a láz is összefügghet a kutya mentális állapotával. Részben lehet ilyen tünet még a korpás bőr is, hiszen a stresszhelyzet a szőrhullás mellett korpával is járhat.

A zoonózissal összefüggésben pedig ki kell emeljem a gombás bőrt, amit az örökbefogadók között heten említettek meg.

6. táblázat: Megfigyelt tünetek az örökbefogadott kutyáknál
(Forrás: saját munka)

Tünetek	kitöltők száma	százalék
remegés	5	2,2
láz	5	2,2
levertség	21	9,4
nem evett és/vagy ivott	11	4,9
csipás szemek	14	6,3
gyulladt fül	17	7,6
hasmenés	37	16,5
féreg volt a székletében	17	7,6
hányás	16	7,1
külső élősködőket találtam rajta (tetű, bolha, kullancs)	23	10,3
vérzés	4	1,8
hámlott a bőre, korpás volt	15	6,7
gombás volt	7	3,1
bűdös volt	32	14,3
Összes válasz	224	100,0

Az egyes tünetek ismeretében nézzük meg, hogy az örökbeadókra mennyire volt igaz, hogy a kutyát az örökbefogadását követő 1 héten belül elvitték az állatorvoshoz általános kivizsgálásra. Ezzel kapcsolatban arra kértem a kitöltőket, hogy 1-5-ig értékeljék, mennyire volt igaz rájuk nézve ez a felelős magatartás. Az egyetértésüket 1-5-ig tudták meghatározni Likert-skála szerint.

A 397 számú kitöltő válaszainak átlaga, a válaszokat 1-től 5-ig skálázva, 4.37 lett.

A gazdák között 299 értett teljes mértékben egyet azzal, hogy egy héten belül elvitték a kutyát állatorvoshoz, az egyetértők eloszlása 30, a részben egyetértőké pedig 20 fő volt. Viszont akadtak olyan gazdák, akikre nézve nem (11 fő) vagy egyáltalán nem volt igaz (37 fő), hogy örökbefogadást követően egy héten belül elvitték állatorvoshoz a kutyát. Hozzáteszem, hogy a gazdák között 224 kitöltő elmondása szerint kutyájuk egészséges volt az örökbefogadáskor. Ugyanakkor ettől függetlenül is érdemes elvinni véleményem szerint az örökbefogadást követően a kutyát, hiszen számtalan esetben a kutyák nem vagy később mutatnak tüneteket.

Azzal az állítással kapcsolatban, miszerint a kutya az örökbefogadáskor elhanyagoltnak tűnt, a 397 számú kitöltő válaszainak átlaga, a válaszokat 1-től 5-ig skálázva, 1.95 lett, szintén Likert-skálát használva.

A kutya az örökbefogadáskor 232 esetben egyáltalán nem tűnt elhanyagoltnak, 42 esetben nem tűnt annak, ellenben 63 esetben részben annak tűnt, valamint 30-30 esetben annak tűnt, illetve teljes mértékben annak tűnt. Ehhez az eredményhez hozzátartozik, hogy a gazdák

megemlítették a kutyák egészségével kapcsolatban, hogy a kutya бүдös volt, csipás volt a szeme, gyulladt volt a füle, hámlott, korpás vagy gombás volt a bőre, külső élősködőkkel volt teli.

Azzal az állítással, hogy a kutya az örökbefogadáskor soványnak tűnt, a 397 számú kitöltő válaszainak átlaga, a válaszokat 1-től 5-ig skálázva, 2.15 lett, ugyancsak Likert-skálát használva. Tehát a kutyák inkább soványnak tűntek, mint elhanyagoltnak – hozzátevé, hogy az elhanyagoltságban érintett esetek számát sem lehet figyelmen kívül hagyni (123 esetről van szó ugyanis).

A kutya az örökbefogadáskor 215 esetben egyáltalán nem tűnt soványnak, 40 esetben nem tűnt annak, ellenben 59 esetben részben annak tűnt, valamint 32 esetben annak tűnt, illetve 51 esetben teljes mértékben annak tűnt. Tehát a problémás esetek száma ebben a kérdésben, 142 volt, ami egyúttal a kutyák ellátásával kapcsolatban vet fel kérdéseket.

Ha megnézzük, hogyan alakult a kutyások között annak eloszlása, hogy a kutya soványnak és/vagy elhanyagoltnak tűnt és hogy hányan vitték el állatorvoshoz a kutyát az örökbefogadást követő egy héten belül, akkor azt láthatjuk (lásd 7. táblázat), hogy ezek a tényezők közrejátszottak ugyan az orvosi vizitben, de nem ezek voltak a döntőek.

7. táblázat: Tünetek / állatorvosi vizit
(Forrás: saját munka)

Tünetek / állatorvosi vizit Egyetértés (1-5-ig)	egyáltalán nem	nem	részben	igen	teljes mértékben
soványnak tűnt	215	40	59	32	51
elhanyagoltnak tűnt	232	42	63	30	30
az örökbefogadás után egy héten belül elvitte állatorvoshoz	37	11	20	30	299

Visszatérve az örökbefogadott kutyák korára, egy év alatti kutyát a gazdák 54,9%-a fogadott örökbe. Ezekre a kutyákra nézve megvizsgáltam, hogy az örökbefogadáskor hány oltással rendelkeztek. 63 esetben egyáltalán nem volt a kutyának oltása, 49 esetben volt egy, 65 esetben volt kettő, három esetben volt három, 9 esetben volt négy és kettő esetben volt a kutyáknak öt oltása. Eközben 104 esetben beszélhetünk 2-3 hónapos, 71 esetben beszélhetünk 4-6 hónapos és 43 esetben beszélhetünk 7-12 hónapos kutyákról.

A rendszeres oltás fontosságára 275 gazda figyelmét hívták fel az örökbeadók, 122 esetben ellenben nem volt szó az oltásokról, erre vonatkozó tájékoztatást az örökbeadók nem adtak a gazdáknak, nem járultak hozzá tudásukhoz ebben a kérdésben. Ahogy a fenti számok mutatják,

nem beszélhetünk arról, hogy minden kutya a korának megfelelő oltási programmal került gazdához.

Ami az ivartalanítást illeti, 91 gazda figyelmét hívták fel az örökbeadók ennek fontosságára, 87 esetben viszont erről sem esett szó. 125 gazda fogadta örökbe a kutyáját ivartalanul, 94 gazda pedig ivartalanítási kötelezettséggel. Tehát 87 gazda semmilyen információt nem kapott, nem is volt ivartalanítva a kutyája és nem is kellett erre kötelezettséget vállalnia. A szakirodalomban ezzel kapcsolatban olvasható kritikaként, hogy az ivartalanítási kötelezettséget ellenőrizni is kell(ene) és érdemes lenne a szerződésekbe belefoglalni a szaporítás tilalmát az ivartalanításig. Főleg a felesleges szaporulatok általános problémájára figyelemmel a hazai állatvédelemben. De akár meg lehet említeni azokat a kutyákat is, akik vemhesen kerülnek utcára vagy jobb esetben vissza az örökbeadóhoz és ki kell emelni az örökbefogadás és a szaporítás motivációja közti kapcsolatot is.

A kutyák között az örökbefogadáskor 37 esetben fordult elő hasmenés, 16 esetben pedig hányás, öt gazda említette a lázat, 21 pedig a levertséget, a kutyák 11 esetben nem ettek/ittak, 15 esetben hámlott a bőruk, 17 kutyánál volt szó gyulladt fülről. Ezek az esetek összefügghetnek akár a kutyák táplálkozásával is, ami véleményem szerint szintén probléma az örökbeadók körében. Jellemző tapasztalatom az, hogy a kutyák sok helyen lényegében összevissza kapnak enni, vegyesen maradékot, nyers kosztot, főzve húst, tápot, konzervet, mikor milyen típusú táp érhető el, mit kapnak a menhelyek. Mindeközben a hazai kutyapopulációban is egyre növekszik az allergiás kutyák aránya, ami többek között a táplálkozásra vezethető vissza. Emellett véleményem szerint sok örökbefogadott kutyánál tapasztalható emésztőrendszeri probléma, reflux.

Az örökbefogadás előtt 51,1%-ban volt az igaz, hogy az örökbeadók átbeszélték az örökbeadóval a kutya táplálkozását, a többi esetben erről nem esett szó.

A következő tényező, amit a kutyák egészségi állapotával kapcsolatban megvizsgáltam, az a szívférgesség volt. Miközben ma már egyre több helyen lehet erről hallani a hétköznapi ember számára is, valamint egyre több kutyát érint Magyarországon, a gazdák között 249 kitöltő mondta azt, hogy a kutyája nem rendelkezett az örökbefogadáskor szívféreg teszttel. Egy gazda nem tudta mit jelent ez a szó, három pedig azt mondta, hogy a kutyának volt ilyen tesztje, de nem tudja az eredményt. A tesztelt kutyák között, ahol volt eredmény is, kilenc esetben beszélhetünk pozitív eredményről, 135 esetben pedig negatívról. Hozzáteszem, hogy a kérdőívben nem vizsgáltam meg a tesztelés módját. A gyorsteszték ugyanis nem minden esetben mutatnak megbízható eredményt. A Knott-teszt nem minden fertőzést mutat ki, a

szserológiai tesztek pedig fals pozitív és negatív eredményt is hozhatnak. A PCR tesztet megbízhatóbbnak gondolom (vagy együtt a PCR és a Knott), viszont tapasztalatom szerint az állatorvosok nagy arányban előbbieket használják (ha használják egyáltalán, mivel sok esetben szembesültem már azzal, hogy az orvosok között is akad, akinél hiányos az erre irányuló tudás). Ilyen módon pedig nehezen beszélhetünk arról, hogy valósan hány fertőzött kutya van Magyarországon, ráadásul a kutyák többségét nem is tesztelték soha. Az sem segíti a gazdákat, hogy az orvosok között egymásnak ellentmondó véleményeket hallanak, kell-e tesztelni, nem kell, mivel kell védekezni, mikor kell védekezni stb.

Visszatérve az örökbeadókra, 147 kutyát adtak úgy örökbe, hogy rendelkezett tesztel, ehhez viszonyítva 104 esetben 2-3 hónapos kutyát, 71 esetben pedig 4-6 hónapos kutyát adtak örökbe. Ezek alapján 146 olyan kutyáról lehet beszélni, amik korukból kifolyólag nem voltak tesztelve, pedig kellett volna. Különösen fontos lenne ez a fertőzöttebb régiókban, de a védekezés szerepét minden kutyára vonatkozóan fontosnak tartom.

A gazdák között 284 tudta, hogy a szívféreg tesztet évente meg kell ismételni, azt viszont többen tudták, hogy a szívféreg ellen egész évben védekezni kell (355 gazda). Hozzáteszem, hogy azt nem vizsgáltam, hogy milyen időközönként végeztetik el a tesztet, védekeznek-e egész évben és, ha igen, mivel.

Azzal kapcsolatban, hogy a kérdőívben előre meghatározott zoonózisoknak is nevezett betegségekről hallottak-e a gazdák, a következő eredményeket kaptam a mintavétel alkalmával (lásd 8. táblázat). A kitöltők számára meghatároztam, hogy mit értek e fogalom alatt „Zoonózisnak olyan fertőző betegségeket nevezünk, amelyek állatról emberre képesek átterjedni”. Ez alapján a gazdák az Isospora és a Yersinia fertőzésekről hallottak kevésbé, de voltak olyan gazdák is, akik bár hallottak az egyes betegségekről, nem tudták, hogy zoonózisok (ez a mintában 107 gazdára volt igaz). Ami kifejezettebben ismert volt a mintában: Giardia, bőrgomba, rüh, galandférgesség és veszettség (ez utóbbit ismerték a legtöbben, mint zoonózis).

Mindeközben az örökbefogadást követő egy hónapban a kutyáknál a következő betegségekre derült fény: Giardia, Isospora, Salmonella, Bőlférgesség, Szívféreg, Rüh, Fülgyulladás, Bolhásság, Atka, Bőlgulladás és Parvo. Illetve voltak olyan gazdák, akik azt mondták, hogy nem tesztelték a kutyájukat, nem volt tünete, ezért nem tudják, hogy betegek voltak-e az örökbefogadást követő egy hónapban a vizsgált betegségek tekintetében. Egyik betegség sem érintette 257 gazda kutyáját.

8. táblázat: Ismert zoonózisok
(Forrás: saját munka)

Zoonózisok	kitöltők száma	százalék
Giardia fertőzés	292	10,4
Isospora fertőzés	58	2,1
Yersinia fertőzés	30	1,1
Toxoplazmózis	229	8,2
Leptospirozis	145	5,2
Börgombásság	258	9,2
Bolhásság	321	11,4
Rühesség	313	11,2
Galandféregesség	292	10,4
Kampóféregesség	174	6,2
Orsóféregesség	252	9,0
Veszettség	333	11,9
hallottam ezekről, de nem tudtam, hogy zoonózisok	107	3,8
Összes válasz	2804	100,0

Összevetve az ismert betegségeket és az érintettséget, a 9. táblázat szerint megállapíthatjuk, hogy a Giardia fertőzés és a Bolhásság az, ami kifejezettebben elterjedt volt az örökbefogadott kutyák viszont. Ezek mellett ki kell még emelni a Bélféregességet, ami 21 kutyát érintett (a gazdák nagyobb része ismerte a galand- és orsóférgest, ellenben a kampóférgest már kevesebben).

9. táblázat: Ismertség és érintettség
(Forrás: saját munka)

Zoonózisok	ismerik	a kutya érintett
Giardia fertőzés	292	17
Isospora fertőzés	58	3
Yersinia fertőzés	30	0
Börgombásság	258	7
Bolhásság	321	28
Rühesség	313	4

Az örökbefogadást követő 2 héten belül a kutyák többségénél nem igazolt az állatorvos betegséget (325 kutya), ellenben 72 esetben igen, ezek közül 25 esetben került sor laborvizsgálatra. Az igazolt betegségek a következők voltak (lásd 10. táblázat).

Az igazolt betegségek között kifejezettebben érintettek voltak az örökbeadott kutyák: bélgyulladás, bolha, férgesség, bőrbetegség, szem- és/vagy fülgyulladás, szívféreg.

A 10. táblázat szerint 26 esetben számolhatunk egyéb betegséggel a felsoroltakon kívül.

10. táblázat: Az örökbefogadást követő 2 héten belül, állatorvosnál igazolt betegségek
(Forrás: saját munka)

Betegségek	kitöltők száma	százalék
Kennelkőhögés	4	0,9
Krónikus hasmenés	8	1,7
Bélgyulladás	17	3,7
Gyulladt bűzmirigy	3	0,7
Rüh	2	0,4
Bolha	17	3,7
Férgesség	15	3,3
Szívféreg	11	2,4
Allergia	9	2,0
Bőrbetegség	12	2,6
Szem- és/vagy fülgyulladás	21	4,6
Parvo	9	2,0
Daganatos betegség	3	0,7
Vese és/vagy májprobléma	2	0,4
Mozgásszervi probléma	6	1,3
Egyik sem volt	294	64,1
Egyéb betegsége volt	26	5,7
Összes válasz	459	100,0

Az örökbeadók felelősségvállalást illetően azt állapítottam meg, hogy amennyiben az örökbefogadást követő két hétben orvos által igazolt betegsége lett az örökbefogott kutyának, úgy 19 vállalta a felelősséget, ezen belül hét kifizette az orvosi költségeket, négy pedig annak egy részét. Viszont az örökbeadók 75 esetben nem vállalták a felelősséget, illetve volt olyan eset, mikor később derült ki a kutya betegsége, mint két héttel az örökbeadás után (20 esetben).

Ami a kutyák mentális, pszichés állapotát illeti, azzal az állítással, hogy a kutya az örökbefogadáskor félősnek tűnt, a 397 számú kitöltő válaszainak átlaga, a válaszokat 1-től 5-ig skálázva, 2,63 lett, ugyancsak Likert-skálát használva. A Likert-skála szerint a kutyák inkább félősnek tündek, mint szorongónak (2.23) és kevésbé küzdöttek mentális problémákkal (1.79) az örökbefogadás után, viszont inkább érintettek voltak szocializációs problémákban (2.24) (lásd 11. táblázat). Ezek az eredmények egyúttal megerősítik a gazda és az örökbeadó felelősségét, a kutya környezetének befolyásoló hatását a kutya viselkedésére nézve.

11. táblázat: Problémák/érintettség
(Forrás: saját munka)

Egyetértés (1-5-ig)	Átlag	egyáltalán nem	nem	részben	igen	teljes mértékben
A kutya az örökbefogadáskor félősnek tűnt	2.63	150	51	75	38	83
A kutya az örökbefogadás után szocializációs problémákkal küzdött	2.24	197	49	61	40	50
A kutya az örökbefogadás után szeparációs szorongással küzdött	2.23	199	58	45	38	57
A kutya az örökbefogadás után egyéb mentális problémákkal	1.79	256	47	46	18	30

Azzal az állítással kapcsolatban, miszerint a kutya örökbefogadása utáni 2 héten belül felmerült a gazdában, hogy visszaviszi őt az örökbeadónak, a 397 számú kitöltő válaszainak átlaga, a válaszokat 1-től 5-ig skálázva, 1.09 lett, szintén Likert-skálát használva. Ugyanezt vizsgálva fél éves távlatban az örökbefogadást követően, a kapott válaszok átlaga 1.11 lett. Bár a mintában többségében olyan gazdákról beszélhetünk, akiknek nem fordult meg ilyen a fejében, szerintem hasznos információ, hogy fél év távlatában inkább hajlanak a visszaadásra a gazdák (lásd 12. táblázat szerint).

12. táblázat: Az örökbefogadóban megfordult a gondolat, hogy visszaviszi az örökbeadónak a kutyát
(Forrás: saját munka)

Egyetértés (1-5-ig)	Átlag	egyáltalán nem	nem	részben	igen	teljes mértékben
két héttel az örökbefogadás után	1.09	377	10	5	3	2
fél évvel az örökbefogadás után	1.11	380	5	5	1	6

Mindeközben a gazdák nagy része jó döntésnek tartja az örökbefogadást és olyan a kutyája, amelyet szeretett volna (lásd 13. táblázat).

13. táblázat: Az örökbefogadás jó döntés volt / olyan a kutya, amelyet szeretett volna a gazda
(Forrás: saját munka)

Egyetértés (1-5-ig)	Átlag	egyáltalán nem	nem	részben	igen	teljes mértékben
Jó döntés volt az örökbefogadás	4.88	4	2	7	12	372
Az örökbefogadott kutyám olyan, amelyet szerettem volna	4.52	12	6	35	56	288

Az örökbefogadó gazdákat befolyásolja abban, hogy miként ítélik meg az örökbefogadást, hogy milyen a kutyájuk. Ez egyúttal abban is befolyásoló, hogy megfordult-e a fejükben, hogy visszaadják a kutyát. Láthatóan magasabb az elégedettség, mint azoknak az aránya, akiknek megfordult a fejében, hogy visszaviszik a kutyát.

Az örökbefogadás háttere:

Az örökbefogadásokkal kapcsolatban az állatvédő alapítványok szerepe volt a döntő (169 esetben voltak érintettek), az alapítványokat a (nem állatmentő) magánszemélyek (104), majd a menhelyek követték (70), ezután jöttek a gyepmesteri telepek (20), végül pedig a civil állatmentők (nem szervezetek).

A kutyákat 36 gazda vette át az örökbefogadáskor kozmetikázva, 86 gazda vette át megfürdetve és kifésülve. 229 esetben lehet arról beszélni, hogy a kutyákat átlagos külső állapotban fogadták örökbe a gazdák. A további esetekben viszont nem tekinthető elfogadhatónak a kutyák állapota, pisisen, pisi szagúan, széklettől szennyezetten, koszosan, bűdösen, túlnőtt karmokkal adták örökbe őket (lásd 14. táblázat).

14. táblázat: A kutya külső állapota az örökbefogadáskor
(Forrás: saját munka)

A kutya külső állapota	kitöltők száma	százalék
Kozmetikázva vettem át	36	6,8
Megfürdetve, kifésülve vettem át	86	16,1
Pisisen, pisi szagúan vettem át	21	3,9
Széklettől szennyezetten kaptam meg	13	2,4
Koszosan adták át	47	8,8
Koszos és bűdös volt a füle	24	4,5
Túlnőttek a karmai	20	3,8
Bűdös volt	57	10,7
Átlagos külső állapotban volt	229	43,0
Összes válasz	533	100,0

Az örökbefogadás előtt 101 gazda találkozott egy alkalommal a kutyájával, illetve 180 gazda már az első találkozás alkalmával hazavitte a kutyáját. Két látogatás előzte meg az örökbefogadást 54 esetben, három látogatásra 16 esetben került sor, háromnál több látogatást pedig 46 esetben kértek az örökbeadók. Véleményem szerint sem egy, sem két alkalommal nem lehet megállapítani egy örökbeadásra jelentkező emberről, hogy milyen személyiségjegyekkel rendelkezik, hozzáteszem, hogy egy embert kiismerni természetesen hosszabb idő, viszont vannak olyan figyelmeztető jelek, amikre egy szakértő szem három vagy több alkalom esetén (ha nem is az elsőnél) felfigyel. Ugyanakkor sajnálatosan mindig vannak kivédhetetlen esetek.

Viszont ezeknek az esélyét minél jobban le lehet redukálni azáltal, hogy többször találkozunk az örökbefogadóval. Ugyanez igaz szerintem a környezettanulmányra is. Nem egy esetben derül fény később arra, hogy a kutyát rossz helyre adták örökbe, nem valós címet adtak meg a gazdák, nem is azzal élt, akinek oda adták, szaporították stb. Környezettanulmányt a gazdák között 137 esetben készítettek csak az örökbeadók.

Ami pedig a gazdák kérdéseire adott válaszokat illeti, 238 kitöltő kapott minden felmerülő kérdésre kielégítő választ az örökbeadótól, 52 gazda nem kapott kielégítő válaszokat és 107 gazda csak részben kapott válaszokat a felmerülő kérdésekre. A tájékoztatás hiánya egyúttal megmutatkozott az oltásokkal, a szívféreggel vagy az ivartalanítással és a táplálkozással kapcsolatban is, ahogy ezt már leírtam.

15. táblázat: A gazda tájékoztatása, az örökbeadás megfontoltsága az örökbeadók részéről
(Forrás: saját munka)

Hiányosságok / problémák	kitöltők száma
Nem beszélték át az örökbeadóval a kutya táplálkozását	194
A gazda nem tudta, hogy a szívféreg tesztet évente meg kell ismételni	113
A gazda nem tudta, hogy a szívféreg ellen egész évben védekezni kell	42
Elmaradt a tájékoztatás a rendszeres oltás fontosságáról	122
Nem hívták fel a gazda figyelmét az ivartalanítás fontosságára	87
Első alkalommal örökbe adták a kutyát a gazdának	180
Egy találkozás után örökbe adták a kutyát	101
Nem volt környezettanulmány	260
A gazdák nem kaptak kielégítő válaszokat a kérdéseikre	52
Csak részben kaptak válaszokat	107

Az örökbeadók körében azzal kapcsolatban is probléma volt a kutatásban, ahogy azt már leírtam, hogy a kutyák betegségénél nem vállalták a felelősséget (75 esetben nem vállalták, 19 esetben igen, ebből sem mindenki állta az orvosi költséget).

Azzal az állítással kapcsolatban, miszerint a kutya örökbefogadása után felmerülő problémák kezelésében az örökbeadó partner volt, a 397 számú kitöltő válaszáinak átlaga, a válaszokat 1-től 5-ig skálázva, 3.71 lett, szintén Likert-skálát használva. A problémák körében lehet megemlíteni a betegségeket, amik között voltak fertőző betegségek, volt továbbá szívférgesség, parvo, de volt hiányos oltás, voltak szocializációs problémák, szorongás, félős magatartás, ami tudjuk, esetenként harapáshoz vezet. Azt már leírtam, hogy nem minden esetben kaptak kielégítő választ a kérdéseikre a gazdák az örökbeadótól, azt is említettem, hogy az örökbeadást követően kiderült betegségek kezelésében sem igen szeretik vállalni a felelősséget, a problémák kezelésében ezeket is figyelembe véve 220 esetben voltak a gazdák teljes mértékben elégedettek és 20 esetben voltak elégedettek. Ezzel szemben 18 gazda mondta azt,

hogy nem volt partner az örökbeadó, 59 esetben csak részben volt partner és 80 esetben egyáltalán nem volt az.

Ugyancsak a felelősséghez tartozik hozzá a nyomkövetés. Azzal az állítással, hogy a kutya örökbefogadása óta is tartják a kapcsolatot az örökbeadóval, a 397 számú kitöltő válaszainak átlaga, a válaszokat 1-től 5-ig skálázva, 3.16 lett, Likert-skálát használva. 34 gazda egyetértett azzal, hogy van nyomkövetés, 154 gazda teljes mértékben egyetértett ezzel, viszont a kitöltők között a részben egyetértők száma 59, az egyet nem értőké 20, az egyáltalán egyet nem értőké pedig 130 lett, ami egyértelműen rámutat arra, hogy ezen a téren is hiányosságai vannak az örökbeadóknak. Még akkor is, ha ezzel ellenkező kutatási eredményről is olvashatunk a szakirodalomban. Egyúttal megjegyezném a telephelyeket vizsgáló kutatásokkal kapcsolatban, hogy az önbevalláson alapuló eredmények egyes esetekben tökéletesen leképezik a kifelé mutatva minden rendben, de belülről rohad az egész rendszer státuszt az állatvédelemben.

5. Következtetések és javaslatok

A kutatásommal olyan felmerülő kérdéseket vizsgáltam, melyekkel az örökbefogadó gazdák találkozhatnak a mentett kutyák örökbefogadása kapcsán.

Feltételezésem az volt, hogy a menhelyeken a megfelelő és biztonságos karanténok hiánya miatt az örökbefogadók nagy számmal találkozhatnak fertőző betegségekkel, zoonózisokkal, ugyanis ezek gyógyulását nagyban befolyásolja a recidíva veszélye, aminek a környezet alapos és hatékony fertőtlenítése elengedhetetlen része kell(ene) legyen.

Tudjuk, hogy a legtöbb kutyákat megbetegítő kórokozó csak magas hőmérséklet és- vagy speciális fertőtlenítési protokoll hatására írtható ki a környezetből, ezekre pedig a menhelyek környezetében, a bekerülő állatok magas létszáma miatt, nincsen lehetőség. A zsúfoltságot a szakirodalom alapján megerősítettem a munkámban.

A giardia, az isospora szinte minden ilyen menhelyen jelen van és mivel ezekre nincsen szerzett védelem a fertőzés kezelése után, az állatok, akárhányszor újra fertőződhetnek. Mindkét esetre volt érintettség a kutatásban.

A vizsgálathoz készült kérdőívemet az alapítványunk közösségi média oldalain tettem közzé, így azokat feltételezhetően főleg olyan örökbefogadók tölthették ki, akiknek egy része biztosan laborvizsgálatokkal szűrt és negatív tesztek eredményeivel (szükség esetén pedig kezelten) kerültek az örökbefogadókhöz. De még ennek ismeretében is 224 válasz jelzett az

örökbefogadást követő két hétben betegséget a mintában. Ezek közül a levertség, hányás, hasmenés, külső élősködők jelenléte és a bűdösség is szerepelt.

Az egy éves kor alatt örökbefogadott kutyák oltására vonatkozó kérdésre 397 válaszból, 63 válasz érkezett vissza oltás nélkül örökbefogadott kutyát érintően.

A szívféreg tesztre vonatkozó tesztre 113 válasz érkezett arra, hogy nincs tudomása a szűrés éves ismétléséről. Ugyanakkor a 397 válaszból 355 tudja, hogy védekezni kell ellene egész évben.

Megdöbbentő volt azon válaszok száma, amik az általam felsorolt betegségek megjelenését mutatták az örökbefogadást követő egy hónapban. A 458 válaszból 17 igazolt giardia fertőzést, 21 bélférgességet, 34 fülgyulladást, 28 bolhásságot, 15 szívférgességet, 20 bélgyulladást és 10 akár halálos kimenetelű parvo fertőzésről számolt be.

A minta sajátosságát figyelembe véve, miszerint a kitöltők között magasabb lehetett azoknak az aránya, akik az alapítványunk közösségi média oldalain keresztül töltötték ki a kérdőívet és közöttük magas a tőlünk örökbe fogadók aránya, a jövőre nézve fontosnak tartok egy újabb vizsgálatot lefolytatni, szélesebb körben. Így pontosabb eredményeket kaphatnék és azokból reálisabb következtetéseket is levonhatnék. Mindazonáltal a most lefolytatott kutatásom is több ponton hasznosnak bizonyult és ahogy említettem, megdöbbentő adatokkal szolgált, többek között a fertőző betegségek érintettségét illetően.

6. Összefoglalás

Szakedolgozatom témáját, az általam évek óta képviselt állatvédői munkám ösztönözte. Közel harminc éve követem testközelből a hazai állatvédelmet, kiemelt hangsúllyal a kutyák helyzetét, személyesen megfordultam szinte minden híres és hírhedt telepen, menhelyen.

Nem titkolt véleményem az, hogy az állatjólét, mint fogalom a legtöbb ilyen helyen még mindig ismeretlen.

Mit jelent megmenteni egy kutyát? Vajon a tömött menhelyeken kis helyre összezsúfolt kutyákat tényleg megmentjük? Megadunk nekik mindent, amire az állatnak szüksége van? A fizikai igények mellett, biztosítjuk nekik a lelki jólétet, a mozgást, a megfelelő táplálékot, a védőoltásokat, az élősködők elleni védelmet? Képesek vagyunk ilyen létszámok mellett felelősen ellátni az állatokat? Tudjuk-e havi szinten a megfelelő állategészségügyi védelmet

biztosítani a mentett állatoknak? Azok, akik valóban az állatok érdekeit képviselve vannak jelen ma a hazai állatvédelemben, jól tudják a kérdésekre a válaszokat.

Úgy gondolom, hogy a kutyákról való gondoskodás nem pusztán csak morális kötelességünk, hanem egy olyan aspektus is, amely az emberi társadalmunk jólétét és lelki egészségét is megmutatja. A kutyák már bizonyítottak, hűségéről, önfeláldozásról szeretetről, támogatásról, a végsőkig. Mi emberek még messze el vagyunk tőlük maradva.

Tapasztalatom szerint a mindent felemészítő pénzhiány mellett a szakmai tudás is hiányzik a legtöbb állatvédelmet ellátó emberből, kiemelten az állategészségügyet és a tartáshigiéniát tekintve. Azt gondolom, hogy bár kétségtelen, nagyon fontos a kutyának, hogy szeressük, de a szeretet kevés az állatvédelemhez. Véleményem szerint a legtöbb gyepmesteri telepen és sok menhelyen csak vegetálnak az állatok. Sok esetben tapasztalom, hogy a telepek még csak nem is vezetnek, hogy hány kutyát tartanak, kinek és mikor adtak örökbe. Mindeközben pedig elmarad az oltás, a fertőző betegségek elleni védekezés, az ivartalanítás és akkor még nem beszéltünk a kutyák mentális, lelki egészségéről.

Vallom, hogy az állatok jogaiért való küzdelem nem csak az állatvédőket érintő feladat, de a mi felelősségünk kiemelt.

Napjainkban a kutya szerepe és helyzete jelentősen megváltozott, ebben a tekintetben a Covid-19 is hozott magával változást, pozitív és negatív értelemben egyaránt, ahogy azt a dolgozatban leírtam.

Meggyőződésem, hogy a kutya az őt körülvevő felgyorsult világgal, a méltán híres alkalmazkodó képességével együtt sem tud lépést tartani. Összemosódtak és megkeveredtek a kutyák feladatai, emiatt alapvető probléma, hogy az ösztöneik nincsenek kielégítve. Erre a zsúfolt menhelyek szerintem nem is megfelelőek.

Sok vitát generál, hogy az állatvédelmi törvény alapján csak a konkrét fizikai bántalmazás, elhanyagolás miatt lehet fellépni. A rossz tartás vajon tényleg nem állatkínzás? Az állatok mentális állapotának figyelmen kívül hagyása, egy rosszul összeválogatott tartás, ahol az állatnak a rettegés mellett nincs nyugodt pihenésre lehetősége nem kínzás az állatnak?

Rengeteg kérdés merül fel az emberben, melyekre szakdolgozatom készítése során kerestem a válaszokat. Az állatvédelmi törvényeink ismerete, megértése épp úgy fontos, mint az, hogy tudjuk, hogy a kutyák érző lények, képesek lelki kötődésekre és az állandó szorongás vagy félelem rájuk is megbetegítő. Szakemberként, névjegyzéki szakértőként ismernünk kell a kutyák oltási programját, a kutyák által hordozott és terjesztett zoonózisokat, tisztában kell

lennünk a kutyatartás alapjainak szakszerű ismeretével, ezek pontos ismerete, elengedhetetlen ahhoz, hogy tudatos döntéseinkkel változásokat érvényesítsünk az állatvédelemben. Nem utolsósorban pedig ezt a tudásunkat át kell adnunk a társadalom számára.

Állatvédelmi téren a tudatosság kiemelt szereppel bír, az állatok védelmében és jólétében felül, a társadalmunk erkölcsi fejlődését is szolgálja. Ahogy azt a dolgozatban bemutattam, ezen a téren is vannak problémák. Fel kell ismerjünk az állatok iránti felelősségünket és szakemberként tudásunkkal segíteni az állatvédő szervezetek edukációját, prevencióját. Segítőkutyák képzésében és alkalmazásában való jártasságom teljesen egyértelművé teszi számomra azt, hogy az állatok iránti tisztelet, figyelem és törődés képes átformálni a környezetünket, mely egy az állatok irányában is felelősen gondolkodó társadalmat teremt.

„Egy nemzet nagysága és erkölcsi fejlettsége híven tükröződik abban, ahogyan az állatokkal bánik”.

Remélem, hogy dolgozatommal sikerült felhívnom a figyelmet arra, hogy az állatvédelem kihívásai és aktuális kérdései a mindannyiunkat érintő, egyre inkább globális problémákat felvető kérdések sora. A dolgozatban tárgyalt kérdéseket hosszán és mélyebben lehetne még boncolgatni és további kérdések is súlyosan aktuálisak véleményem szerint, ezek a kérdések munkámat, annak közeli és távoli értelmében egyaránt megalapozzák.

Irodalomjegyzék

- Barcelos, A. M. – Kargas, N. – Maltby, J. – Hall, S. – Mills, D. S. (2020): A framework for understanding how activities associated with dog ownership relate to human well-being. *Scientific Reports*, 10, 11363. <https://doi.org/10.1038/s41598-020-68446-9>
- Bedford, E. (2020): Global dog and cat population. Letöltés dátuma: 2024. 03. 11. forrás: <https://www.statista.com/statistics/1044386/dog-and-cat-pet-population-worldwide/>
- Buller, K. – Ballantyne, K. C. (2020): Living with and loving a pet with behavioral problems: Pet owners' experiences. *Journal of Veterinary Behavior*, 37, 41–47. Letöltés dátuma: 2024. 03. 17. forrás: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1558787820300356?via%3Dihub>
- Campbell, A. M. – Thompson, S. L. – Harris, T. L. – Wiehe, S. E. (2021): Intimate Partner Violence and Pet Abuse: Responding Law Enforcement Officers' Observations and Victim Reports From the Scene. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(5-6), 2353–2372. <https://doi.org/10.1177/0886260518759653>
- Corsetti, S. – Pimpolari, L. – Natoli, E. (2021): How Different Personalities Affect the Reaction to Adoption of Dogs Adopted from a Shelter. *Animals (Basel)*. 2021 Jun 18;11(6):1816. doi: 10.3390/ani11061816
- Dinwoodie, IR. – Zottola, V. – Kubitz, K. – Dodman, NH. (2022): Selection Factors Influencing Eventual Owner Satisfaction about Pet Dog Adoption. *Animals (Basel)*. 2022 Sep 1;12(17):2264. doi: 10.3390/ani12172264
- European Food Safety Authority (2023): The European Union One Health 2022 Zoonoses Report. Letöltés dátuma: 2024. 03. 10. forrás: <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2023.8442>
- Field, NP. – Orsini, L. – Gavish, R. – Packman, W. (2009): Role of attachment in response to pet loss. *Death Stud.* 2009 Apr;33(4):334-55. doi: 10.1080/07481180802705783
- Frost, H. (2020): More people adopting pets during coronavirus pandemic but screening has also increased. ABC News. Letöltés dátuma: 2024. 03. 19. forrás: <https://www.abc.net.au/news/2020-05-30/more-people-adopting-pets-and-fewer-just-browsing/12303648>

Havasi T. (2021): Szankcionálás helyett segítségnyújtás a cél – HEROSZ állatvédelmi projekt Soponyán. Letöltés dátuma: 2024. 03. 10. forrás: <https://www.szekesfehervar.hu/szankcionalas-helyettsegitsegnyujtas-a-cel-herosz-allatvedelmi-projekt-soponyan>

Ho, J. – Hussain, S. – Sparagano, O. (2021): Did the COVID-19 pandemic spark a public interest in pet adoption? *Frontiers in Veterinary Science*. <https://doi.org/10.3389/fvets.2021.647308>

Holland, K.E. (2019): Acquiring a Pet Dog: A Review of Factors Affecting the Decision-Making of Prospective Dog Owners. *Animals*. 2019;9:124. doi: 10.3390/ani9040124

Jakab F. (2011): *Kutya-pszichológia*. Szekszárd: Magánkiadás.

Jalongo, M.R. (2023): Pet Keeping in the Time of COVID-19: The Canine and Feline Companions of Young Children. *Early Childhood Educ J* 51, 1067–1077. (2023). <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01251-9>

Komjáti S. – Ózsvári L. – Vetter Sz. (2023): The animal keeping culture and the motivation of animal keepers in Hungary - Állattartási szokások és az állattartók motivációi Magyarországon. *Magyar Állatorvosok Lapja*, 2023. 145. évf. 211–221.

Kubinyi E. – Varga Gy. (2023): Társállattartás Magyarországon 2022-es reprezentatív felmérés alapján. In: *Tanulmányok az ember és állat kapcsolat értelmezéséhez*. Antroozoológiai könyvek, 1. Debrecen: Debreceni Egyetem, Antroozoológiai Kutatócsoport, 88–100.

Lorászkó G. – Rácz B. – Gerencsér F. – Ózsvári L. (2021): Az ügyészség tapasztalatai az állatkínzás vádjával indult bírósági eljárások során Magyarországon (The prosecutors' experiences on court cases with animal cruelty in Hungary). *Magyar Állatorvosok Lapja*, 2021. március, 143. évf. 165–172.

McConnell, A. R. – Paige Lloyd, E. – Humphrey, B. T. (2019): We are family: Viewing pets as family members improves wellbeing. *Anthrozoös*, 32(4), 459–470. <https://doi.org/10.1080/08927936.2019.1621516>

MEDIÁN 2018. Kutymenhelyek lakossági megítélése és tényleges működése Kérdőíves felmérés a felnőtt népesség és menhelyvezetők körében Budapest, 2018. július. Letöltés dátuma: 2024. 03. 05. forrás: <https://www.cofidis.hu/media/median-kutatas-prezentacio-1002.pdf>

Meyer, I. – Forkman, B. (2014): Dog and owner characteristics affecting the dog–owner relationship. *Journal of Veterinary Behavior*, 9, 4, July–August 2014, 143–150.

Mondelli, F. – Prato Previde, E. – Verga, M. – Levi, D. – Magistrelli, S. – Valsecchi P. (2004): The bond that never developed: adoption and relinquishment of dogs in a rescue shelter. *J Appl Anim Welf Sci*. 2004;7(4):253–66. doi: 10.1207/s15327604jaws0704_3

Morgan, L. – Protopopova, A. – Birkler, R.I.D. et al. (2020): Human–dog relationships during the COVID-19 pandemic: booming dog adoption during social isolation. *Humanit Soc Sci Commun* 7, 155 (2020). <https://doi.org/10.1057/s41599-020-00649-x>

Nemzeti Élelmiszer-biztonsági Hivatal (2018): Kutyakötelesség. Útmutató a felelős kutyatartás jogszabályi előírásaihoz. 2018. Letöltés dátuma: 2024. 03. 19. forrás: https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/1055767/kutyatartasi_kezikonyv_2018_2kiad_ON.pdf/6139612a-1f45-305d-93f5-9e103cc3a970

Nótin T. (2020): A járvány miatt többen fogadnának örökbe kutyát. Letöltés dátuma: 2024. 03. 07. forrás:

https://index.hu/belfold/2020/11/21/a_jarvanyhelyzetben_tobben_akarnak_kutyat_de_sokan_nem_gondoljak_at/

Paulovics A. – Jámbor A. – Vetter Sz. – Turkovicsné, K. – Ritó, E. (2023): *Az állatvédelem joga*. Miskolc: Állam- és Jogtudományi Kar Miskolci Egyetemi Kiadó.

Sable, P. (2012): The Pet Connection: An Attachment Perspective. *Clin. Soc. Work J.* 2012, 41, 93–99.

Tatai K. – Fodor K. & Vetter Sz. (2022): Conditions and practice of pet adoption of animal welfare NGOs in Hungary - A magyarországi állatvédő szervezetek örökbeadási feltételei és gyakorlata. *Magyar Állatorvosok Lapja*, 2022. szeptember, 543–554.

Tóth Sz. – Vetter Sz. – Ózsvári L. – Sajtos, V. (2022): Dog selection and responsible animal keeping during the COVID-19 pandemic: survey among future owners and animal welfare NGOs (A kutyaválasztás szempontjai és a felelős állattartás a COVID-19- világjárvány idején: felmérés leendő kutyatartók és állatvédelemmel foglalkozó civil szervezetek körében). *Magyar Állatorvosok Lapja*, 2022. 144. évf. 223–232.

Vetter Sz. (2020): Az állatkínzás szabályozása gazdasági és társadalmi mutatók tükrében. PhD thesis. Gödöllő: Szent István Egyetem. Letöltés dátuma: 2024. 03. 22. forrás: https://real-phd.mtak.hu/1714/2/vetter_szilvia_tezis.pdf

Vetter Sz. – Vizi V. – Ózsvári L. (2022): A magyarországi kutyatartási szokások a COVID-19-világjárványban – 2021-es országos reprezentatív felmérés előzetes eredményei. *Magyar Állatorvosok Lapja*, 2022. január, 144. évf. 3–12.

Vetter Sz. (2023): Az állatkínzás büntetőjogi tényállásának szigorítása Magyarországon az elmúlt évtizedek kriminológiai és pszichológiai kutatásainak tükrében. *Ügyészek Lapja*, 2023/5-6. 17–28.

Vetter Sz. (2024): *Állatvédelmi jog*. Budapest: L' Harmattan Kft.

Ábrák és táblázatok jegyzéke

1. ábra: A kutya szerepének megítélése	9
2. ábra: A kutyatartó háztartások magyarországi eloszlása megyék szerint.....	11
3. ábra: Befolyásoló tényezők az örökbefogadással szemben (%)	12
4. ábra: Befolyásoló tényezők a kutyák beszerzésében (ranghelyek átlaga szerint).....	13
5. ábra: Visszatartó tényezők az örökbefogadástól (%).....	14
6. ábra: A kutyák menhelyre kerülésének oka (%)	15
7. ábra: Menhelyekkel kapcsolatban említett főbb nehézségek és problémák (%)	16
1. táblázat: Kutyatartók eloszlása	8
2. táblázat: Iskolai végzettség eloszlása.....	21
3. táblázat: Tartott kutyák és örökbefogadott kutyák	22
4. táblázat: A kutya kora az örökbefogadásakor.....	22
5. táblázat: Örökbeadók felelőssége	23
6. táblázat: Megfigyelt tünetek az örökbefogadott kutyáknál.....	24
7. táblázat: Tünetek / állatorvosi vizit.....	25
8. táblázat: Ismert zoonózisok	28
9. táblázat: Ismertség és érintettség	28
10. táblázat: Az örökbefogadást követő 2 héten belül, állatorvosnál igazolt betegségek.....	29
11. táblázat: Problémák/érintettség.....	30
12. táblázat: Az örökbefogadóban megfordult a gondolat, hogy visszaviszi az örökbeadónak a kutyát.....	30
13. táblázat: Az örökbefogadás jó döntés volt / olyan a kutya, amelyet szeretett volna a gazda	30
14. táblázat: A kutya külső állapota az örökbefogadásakor	31
15. táblázat: A gazda tájékoztatása, az örökbeadás megfontoltsága az örökbeadók részéről	32

Mellékletek

Joánovits Andrea vagyok, szakdolgozatomat a MATE kynologus szakmérnök szakán írom.

Dolgozatomban az állatvédelem aktuális kérdéseit és problémáit szeretném bemutatni.

A kérdőív kitöltésével a dolgozat egészségügyi vonulatának reprezentatív részét segíti.

Amennyiben több mentett kutyusa is van, kérem szépen, hogy mindegyikükre külön töltsse ki a kérdőívet.

Köszönöm szépen!

1. Az Ön neme:

Férfi

Nő

2. Az Ön életkora:

18-24

25-30

31-34

35-40

41-44

45-50

51-54

55-60

+60

3. Hány kutyája van jelenleg?

1

2

3

Több mint 3

4. Hány örökbefogadott kutyája van jelenleg?

1

2

3

Több mint 3

5. A kutya kora az örökbefogadásakor? (Ha a kutya kora saccolt, akkor is válaszoljon kérem.)

2-3 hónapos

4-6 hónapos

7-12 hónapos

1-3 éves

4-5 éves

6-10 éves

Idősebb volt, mint tíz év

6. Az örökbefogadott kutyám az örökbefogadásakor: (több válasz lehetséges)

Egészséges volt

Egészségesnek tűnt

Bágyadt volt

Betegnek tűnt

Szóltak arról, hogy beteg

Beteg volt

Szóltak arról, hogy sérült

Sérült volt

7. A kutyát az örökbefogadását követő 1 héten belül elvittem az állatorvoshoz általános kivizsgálásra. Kérem, hogy 1-5-ig értékelje, mennyire volt ez igaz az Ön kutyájára. 1=egyáltalán nem igaz, 5=teljes mértékben igaz

8. Amennyiben az örökbefogadott kutya nem volt egészséges, milyen tüneteket tapasztalt az örökbefogadást követő két hétben? (több válasz lehetséges)

Remegés

Láz

Levertség

Nem evett és/vagy ivott

Csipás szemek

Gyulladt fül

Hasmenés

Féreg volt a székletében

Hányás

Külső élősködőket találtam rajta (tetű, bolha, kullancs)

Vérzés

Hámlott a bőre, korpás volt

Gombás volt

Büdös volt

9. A kutya az örökbefogadáskor elhanyagoltnak tűnt. Kérem, hogy 1-5-ig értékelje, mennyire volt ez igaz az Ön kutyájára. 1=egyáltalán nem igaz, 5=teljes mértékben igaz

10. A kutya az örökbefogadáskor soványnak tűnt. Kérem, hogy 1-5-ig értékelje, mennyire volt ez igaz az Ön kutyájára. 1=egyáltalán nem igaz, 5=teljes mértékben igaz

11. Amennyiben egy év alatti kutyát fogadott örökbe, az oltási könyve szerint hány oltással adták át?

Nem volt oltása

1

2

3

4

5

Egy évnél idősebb volt

12. Az örökbefogadás előtt átbeszélték az örökbeadóval a kutya táplálkozását?

Igen

Nem

13. Kutyája az örökbefogadáskor rendelkezett szívféreg teszttel?

Igen, negatív volt

Igen, pozitív volt

Igen de nem tudom az eredményt

Nem

Nem tudom mit jelent ez

14. Tudomása van arról, hogy a szívféreg tesztet évente meg kell ismételni?

Igen

Nem

15. Tudomása van arról, hogy a szívféreg ellen egész évben védekezni kell?

Igen

Nem

16. Az örökbeadó felhívta a figyelmét a rendszeres oltás fontosságára?

Igen

Nem

17. Az örökbeadó felhívta a figyelmét az ivartalanítás fontosságára?

Igen

Nem

Ivartalanul fogadtam örökbe a kutyát

Ivartalanítási kötelezettséggel fogadtam örökbe a kutyát

18. Hallott-e az alábbi, zoonózisoknak is nevezett betegségek valamelyikéről? (Ha többről is hallott, kérem, hogy mindet jelölje meg.) (Zoonózisnak olyan fertőző betegségeket nevezünk, amelyek állatról emberre képesek átterjedni)

Giardia fertőzés

Isospora fertőzés

Yersinia fertőzés

Toxoplazmózis

Leptospirozis

Börgombásság

Bolhásság

Rühesség

Galandféregség

Kampóféregség

Orsóféregség

Veszettség

Hallottam ezekről, de nem tudtam, hogy zoonózisok

19. Jelölje meg, ha volt a kutyájának az alábbiak közül betegsége az örökbefogadást követő egy hónapban?

Giardia

Isospora

Yersinia

Salmonella

Bélférgesség

Szívféreg

Rüh

Fülgyulladás

Bolhásság

Atka

Bélgyulladás

Parvo

Egyik sem volt

Nem tudom, nem teszteltem le / nem volt tünete / nem vittem el orvoshoz

20. Az örökbefogadott kutyán igazolt-e állatorvos az örökbefogadást követő 2 hétben valamilyen betegséget?

Igen

Igen, laborvizsgálattal

Nem

21. Ha az állatorvos az örökbefogadást követő 2 hétben igazolt bármilyen betegséget, mi volt az?

Kennelköhögés

Krónikus hasmenés

Bélgyulladás

Gyulladt bűzmirigy

Rüh

Bolha

Férgesség

Szívféreg

Allergia

Bőrbetegség

Szem- és/vagy fülgyulladás

Parvo

Daganatos betegség

Epilepszia

Szív probléma

Vese és/vagy májprobléma

Mozgásszervi probléma

Egyik sem volt

Egyéb betegség volt

22. Amennyiben az örökbefogadást követő két hétben orvos által igazolt betegsége lett az örökbefogott kutyájának a menhely vagy örökbeadó vállalta ennek felelősségét?

Igen

Igen, ki is fizette a költségeket

Igen, fizette a költségek egy részét

Nem

Nem volt igazolt betegsége

Később derült ki a betegsége, mint két hét

23. A kutya az örökbefogadáskor félősnak tűnt. Kérem, hogy 1-5-ig értékelje, mennyire volt ez igaz az Ön kutyájára. 1=egyáltalán nem igaz, 5=teljes mértékben igaz

24. A kutya az örökbefogadás után szeparációs szorongással küzdött. Kérem, hogy 1-5-ig értékelje, mennyire volt ez igaz az Ön kutyájára. 1=egyáltalán nem igaz, 5=teljes mértékben igaz

25. A kutya az örökbefogadás után egyéb mentális problémákkal küzdött. Kérem, hogy 1-5-ig értékelje, mennyire volt ez igaz az Ön kutyájára. 1=egyáltalán nem igaz, 5=teljes mértékben igaz

26. A kutya az örökbefogadás után szocializációs problémákkal küzdött. Kérem, hogy 1-5-ig értékelje, mennyire volt ez igaz az Ön kutyájára. 1=egyáltalán nem igaz, 5=teljes mértékben igaz

27. A kutya örökbefogadása utáni 2 héten belül felmerült bennem, hogy visszaviszem őt az örökbeadónak. Kérem, hogy 1-5-ig értékelje, mennyire volt ez igaz az Ön kutyájára. 1=egyáltalán nem igaz, 5=teljes mértékben igaz

28. A kutya örökbefogadása utáni fél éven belül felmerült bennem, hogy visszaviszem őt az örökbeadónak. Kérem, hogy 1-5-ig értékelje, mennyire volt ez igaz az Ön kutyájára. 1=egyáltalán nem igaz, 5=teljes mértékben igaz

29. Jó döntés volt az örökbefogadás. Kérem, hogy 1-5-ig értékelje, mennyire volt ez igaz az Ön kutyájára. 1=egyáltalán nem igaz, 5=teljes mértékben igaz

30. Az örökbefogadott kutyám olyan, amelyet szerettem volna Kérem, hogy 1-5-ig értékelje, mennyire volt ez igaz az Ön kutyájára. 1=egyáltalán nem igaz, 5=teljes mértékben igaz

31. Az örökbefogadott kutyámat az örökbefogadásakor:

Kozmetikázva vettem át

Megfürdetve, kifésülve vettem át

Pisisen, pisi szagúan vettem át

Széklettől szennyezetten kaptam meg

Koszosan adták át

Koszos és büdös volt a füle

Túlnőttek a karmai

32. Honnan fogadta örökbe a kutyáját?

Menhely

Gyepmesteri telep

Állatvédő Alapítvány

Civil állatmentő (nem szervezet)

Magánszemély, nem állatmentő

33. Az örökbefogadás előtt hány alkalommal találkozott a kutyával?

Egy

Kettő

Három

Háromnál több alkalommal

Első alkalommal hazavittem őt

34. Az örökbefogadás előtt az örökbeadó készített Önnél környezettanulmányt?

Igen

Nem

35. Az örökbeadó minden felmerülő kérdésére kielégítő választ tudott adni a kutyával kapcsolatban?

Igen

Nem

Részben

36. A kutya örökbefogadása után felmerülő problémák kezelésében az örökbeadó partner volt. Kérem, hogy 1-5-ig értékelje, mennyire volt ez igaz az Ön esetében. 1=egyáltalán nem igaz, 5=teljes mértékben igaz

37. A kutya örökbefogadása óta is tartjuk a kapcsolatot az örökbeadóval. Kérem, hogy 1-5-ig értékelje, mennyire volt ez igaz az Ön esetében. 1=egyáltalán nem igaz, 5=teljes mértékben igaz

38. Kérem szépen, hogy nevezze meg a helyet, ahonnan a kutyáját örökbefogadta.
(Opcionális kérdés)

39. Kutyámat a Covid járvány alatt fogadtam örökbe.

Igen

Nem

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről

A hallgató neve: Joánovits Andrea Judit

A Hallgató Neptun kódja: KZNN96

A dolgozat címe: A jelenkor kihívásai a magyar állatvédelemben

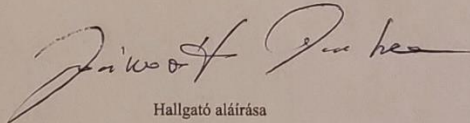
A megjelenés éve: 2024

A konzulens intézetének neve: Állattenyésztési Tudományok Intézet

A konzulens tanszékének a neve: Állattenyésztés Technológiai és Állatjóléti Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem. Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek. A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem. Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek. Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitóri rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és - nem titkosított dolgozat a védést követően - titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitóri rendszerében.

Kelt: 2024. április 15.

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Joánovits Andrea (Neptun azonosítója: KZNN96) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védeésre **javaslom** / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen **nem***³

Kelt: 2024 év április hónap 29 nap

.....
belső konzulens

---

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.